

**ÖSTERSUNDS
KOMMUN**

Kallelse till

Vård- och omsorgsnämnden

2022-12-21

Kl. 08:30

Framtiden, Sollidenvägen 64 B

Vård- och omsorgsnämnden

Ledamöter

Margareta Lindhagen (C)
Marianne Norin (C)
Johannes Andersson (C)
Lise Hjemgaard Svensson (M), Ordförande
Joel Nordkvist (M)
Maj-Britt Olofsson (KD), 2:e vice ordförande
Anton Waara (S), 1:e vice ordförande
Bendigt Eriksson (S)
Gudrun Olsson (S)
Britt Wikman (S)
Johan Flander (V)

Ersättare

Josefin Uno (C)
Salwa Fakr Eddine (M)
Linnéa Wigg Victor (M)
Astrid Tronde (KD)
Gunnar Dovner (L)
Johan Näslund (L)
Pontus Persson (S)
Hülya Hed (S)
Marianne Stålberg (S)
Louise Sandgren (S)
Hanne Krogfjord (V)

Lise Hjemgaard Svensson
Ordförande

Magnus Eriksson
Nämndsekreterare

Vård- och omsorgsnämnden

Datum: **21 december 2022**

Plats: "Framtiden", Sollidenvägen 64 B

Sekretessärenden

Beslutsärenden

Info-/överläggningsärenden

<u>Tid</u>	<u>Ärende</u>	<u>Föredragande</u>	<u>Föredragning och frågor</u>
08.30	Närvaro, val av justerare och datum för justering	Lise Hjemgaard Svensson Magnus Eriksson	10 min
08.40	1. Ekonomisk månadsrapport + sjuktal	Mikael Hedström, Helena Wik	20 min
09.00	2. Inriktningsbeslut budget 2023	Mikael Hedström, Robert Brandt	20 min
09.20	3. Arbetskör ska vara en självklarhet för alla som arbetar inom våden	Mikael Hedström	5 min
09.25	Paus		15 min
09.40	4. Uppdatering av Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att stärka urfolket samernas rättigheter	Ulrika Paulsson	5 min
09.45	5. Upphandling av matdistribution	Ulrika Paulsson , Marie Lundstedt	30 min
10.15	6. Revision, uppföljande granskning av fallskador	Bodil Evertsson	20 min
10.35	7. Utredning av aktivitetssamordnare för särskilda boenden	Lisa Marklund	5 min
10.40	8. Uppdatering av riktlinje för bidrag till föreningar inom Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområde 2022	Tilda Langland	10 min
10.50	9. Extra studiedag för Vård- och omsorgsnämnden i samband med ordinarie, för verksamhetsbesök	Robert Brandt	5 min
10.55	10. Anmälan av delegationsbeslut	Robert Brandt Magnus Eriksson	5 min
11.00	Frågor upphandling	Ulrika Paulsson, Marie Lundstedt	10 min
11.10	Paus och gruppmöten		15 min
11.25	Beslut		10 min
11.35	Ledningens genomgåån SAM	Victor Fors	20 min

11.55	Nytt matavtal för mötesplatserna	Lisa Marklund	5 min
12.00	Lunch		
13.00	GDPR-rapport	Emma Unnerby	10 min
13.10	Information om lösning för digital kostregistrering	Helle Sörensen, Therese Norbäck	30 min
13.40	Information från Sektor hemtjänst och särskilt boende	Kirsi Heini, Eva Lek Jansson, Anna Westh, Åsa Engman, Berit Andersson, Sofia Ljung	35 min
14.15	Slut		
14.15	Utdelning av Vård- och omsorgsnämndens kvalitetspris		

Sammanträdet är öppet för allmänheten kl. 08.30 - 09.45, 10.15 - 10.55

Handläggare

Mikael Hedström
Ekonomichef

Månadsuppföljning till och med november 2022

Sammanfattning av ärendet

Vård- och omsorgsnämnden tilldelas varje år en ekonomisk budgetram för sin verksamhet. För att följa upp att verksamheten håller sin budget pre-senterar Vård- och omsorgsförvaltningen vid varje nämndsammanträde en uppföljning av det ekonomiska läget. Efter att nämnden godkänt månads-rapporten skickas den vidare till Kommunstyrelsen.

Vård- och omsorgsförvaltningen har upprättat en månadsrapport till och med november år 2022 som nämnden behöver ta ställning till. Det periodiserade resultatet till och med november är 0,5 mnkr i överskott. För år 2021 var det periodiserade resultatet med 9,1 mnkr i överskott för samma period. Prognosen för hela 2022 som förvaltningen lämnar till och med november är 0 mnkr.

Förvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämndens månadsrapport till och med november 2022 godkänns.

Underlag för beslut

- Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut, 2022-12-13
- Vård- och omsorgsnämndens månadsrapport till och med november 2022

Beslutet skickas till

- Kommunstyrelsen
- Redovisningsekonom, Weronica Rosenlöv

Datum
2022-12-13

Diarienummer
ON 00066-2022

Handläggare

Mikael Hedström
Ekonomichef

Underskrifter

Robert Brandt
Förvaltningschef

Mikael Hedström
Ekonomichef

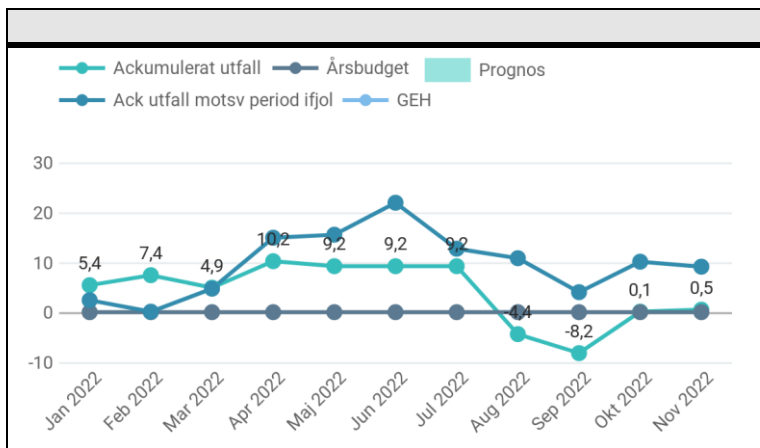
ÖSTERSUNDS
KOMMUN
STAAREN TJELTE

Månadsrapport

Nov 2022

Vård- och omsorgsnämnden

1 Resultat driftsredovisning

1.1 Driftsredovisning nämnd

Driftbudget/plan (Mnkr med en decimal)	Budget inkl tilläggsansl	Ack utfall perioden	Prognos helår	Utfall helår ifjol
Intäkter	123,1	144,3	252,8	259,6
Kommunbidrag	1 656,9	1 511,2	1 656,9	1 601,4
Kostnader	-1 780	-1 655	-1 909,7	-1 840,1
RESULTAT	0,0	0,5	0,0	20,9

1.1.1 Detaljredovisning Vård- och omsorgsnämnden

Inom Vård- och omsorgsnämnden (VON) fördelas det ekonomiska resultatet på "behovssidan" och "egen regi".

Behov jan-nov mnkr	Period budget	Resultat nov 2022	Diff mot budget 2022	Resultat nov 2021	Prognos helår 2022
Intäkter	1624,1	1655,5	31,4	1561,3	43,9
Äldreomsorg, hemsjukvård	-842,6	-836,4	6,2	-829,1	3,9
LSS	-632,0	-636,6	-4,6	-612,1	-6,0
Övrigt	-149,5	-143,9	5,6	-115,5	-2,8
Summa	0,0	38,6	38,6	4,6	39,0

Behovssidan redovisar per november ett överskott med 38,6 mnkr för år 2021 var det ett överskott med 4,6 mnkr.

Egen regi jan-nov mnkr	Period-budget	Resultat nov 2022	Resultat nov 2021	Prognos helår 2022
Sektor funktionshinder	-1,6	2,0	17,3	2,0
Sektor hemtjänst & särskilt boende	-3,3	-40,1	-8,8	-40,0
Enhet ekonomi och administration	0,0	0,0	-4,0	0
Summa	-4,9	-38,1	4,5	-38,0

Egen regi redovisar per november ett underskott med -38,1 mnkr för år 2021 var det ett överskott med 4,5 mnkr.

Resultatet totalt för Vård- och omsorgsförvaltningen är ett överskott med 0,5 mnkr för perioden jan-nov för samma period år 2021 var det ett överskott med 9,1 mnkr.

1.2 Kommentar till prognos

Resultat totalt för Vård- och omsorgsnämnden är ett överskott med 0,5 mnkr för perioden januari-november, för samma period år 2021 var det ett överskott med 9,1 mnkr. Helårsprognosen per november för Vård- och omsorgsnämnden är en budget i balans. Prognosen är mycket osäker med mycket höga personalkostnader i inledningen av år 2022 pga av Covid-19 pandemin som fortfarande pågår och påverkar verksamheten med höga sjuklönekostnader och övertid.

1.3 Analys av resultatet

Sektor funktionshinder redovisar en helårsprognos med ett överskott om 2,0 mnkr.

Sektor hemtjänst och särskilt boende redovisar en helårsprognos med ett underskott om 40,0 mnkr. Inom sektorn har det varit hög sjukfrånvaro framför allt inom särskilt boende. Extra personal har behövts för att bedriva kohortvård (isolerar smittade, håller isär de friska).

Förvaltningen har infört ett nytt verksamhetssystem Viva där nya insatsbenämningar nu används och i de fall verksamheten har fått för låga ersättningar än tidigare så har justeringar skett såväl för interna som för externa utförare retroaktivt.

Totala sjuklönekostnaderna och övertid från januari till oktober år 2022 visar på ett utfall med 83 mnkr en ökning med 27 mnkr i jämförelse med år 2021. För år 2019 var utfallet 35 mnkr - en lägre kostnad med 44 mnkr i jämförelse för samma period år 2022.

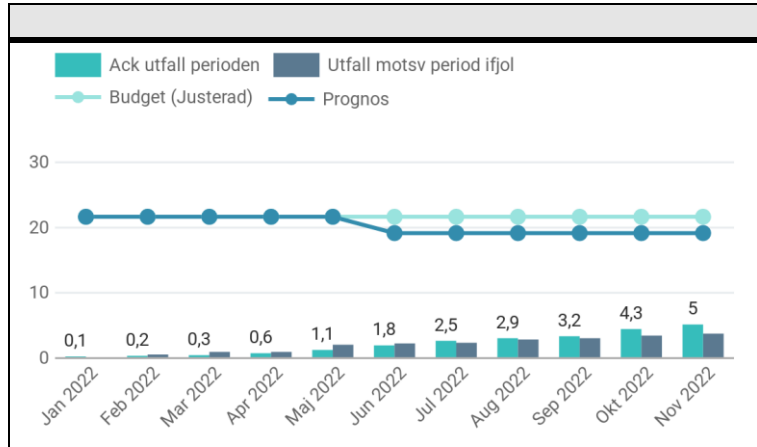
Kostnadsökningen beror framför allt på effekterna av Covid 19 samt svårigheten med bemanning. På flera enheter har ordinarie personal fått avbryta sin semester för att klara bemanningen.

Betalningsansvaret när person stannar kvar på sjukhuset i brist på plats inom kommunen beräknas till en kostnad av 8,9 mnkr - underskottet i jämförelse med budget blir - 8,4 mnkr. Nu har vi en väl fungerande process och platser i beredskap varför vi i prognosen endast räknar med en kostnad av 0,2 mnkr per månad till årets slut. Ett dygn på sjukhuset kostar 9 300 kronor.

Centrala it kostnader ökar och där är prognosen totalt i jämförelse med budget ett underskott med - 4,7 mnkr. Inför budgetåret 2023 kommer vi se ännu högre kostnader pga av prisökningar.

I prognosen för november har hänsyn tagits till eventuellt kommande viten från IVO (inspektionen för vård och omsorg) med en kostnad av 1,0 mnkr. Nämnden har nu en dom på vite för en person som behöver SoL bostad med 87 850 kr/månad exklusive nu pågående insatser. Vitet är på 1 mnkr. Ärendet var aktualiserat 2021-04-27. Utifrån ej verkställda beslut finns det fler medborgare som nämnden riskerar vite för. Det är av yttersta vikt att fler boenden kommer på plats under år 2023.

2 Nettoinvesteringar

2.1 Investeringsredovisning

Investeringsredovisning (mnkr)	Budget (Justerad)	Ack utfall perioden	Utfall motsv period ifjol	Prognos helår
Digitalisering E-hälsa och välfärdsteknik	2,000	0,027	0	1,500
Solliden inventarier	0,100	0,113	0	0,200
Integration av välfärdssystem	2,200	0	0	1,800
Inventarier, trygghetslarm nya särskilda boendet Bangårdsgatan.	4,000	0	0	3,000
Larmanläggning	3,500	0,696	2,454	2,750
Reinvestering av låssystem	2,535	0,008	0,049	2,535
Reinvestering av trygghetslarm	2,100	0		2,100
Reinvesteringar	0,075	0,047		0,075
Reinvesteringar inventarier	5,000	4,168	0,750	5,000
Totalt	21,510	5,059	3,253	18,960

2.2 Kommentar till investeringsredovisning

Av nämndens justerade ram på 21,5 mnkr är utfallet tom november 5 mnkr. Förvaltningen har en plan för hur investeringsbudgeten ska användas för år 2022. Just nu är det långa leveranstiderna pga av pandemi och världsmarknads läget. Utifrån osäkerheten på marknaden är prognosen justerad till 18,960 mnkr. Upphandlingen av larm är nu klar och beställning av larm kan nu avropas.

3 Effektiviseringar, besparingar och intäktsökningar

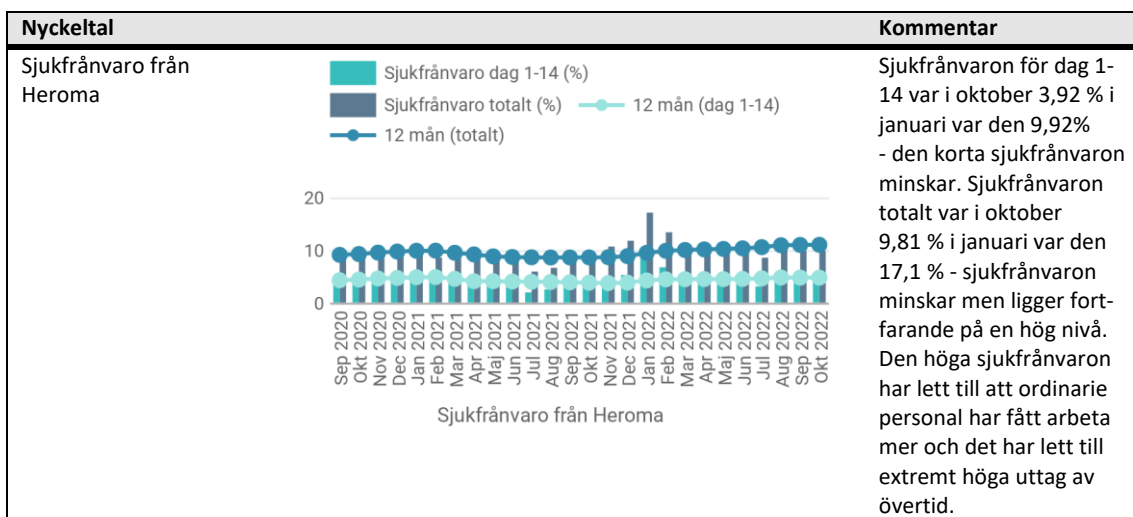
Effektiviseringar, besparingar och intäktsökningar (mnkr med en decimal)	Budget	Akkumulerat utfall	Prognos	Kommentar
Prestandajämförelse (benchmarking) med andra kommuner, fortsatt utveckling av handlägningsprocessen för att följa rättspraxis, och arbete med att tillgodose medborgarnas behov i ordinärt boende i stället för i LSS-bostad. Förbättra samverkan mellan "Myndigheten", "Sektor funktionsnedsättning" och "Sektor hemtjänst och särskilt boende".	4,0	3,6	4,0	Arbetet pågår enligt plan

Utveckla daglig verksamhet så att den tilltalar de medborgare som idag stannar hemma, vilket innebär minskad dagtäckning(personal under dagtid) i LSS-bostäder.	2,2	2,0	2,2	Arbetet pågår enligt plan.
Arbeta hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande i hela verksamheten och även gentemot medborgare som idag inte behöver nämndens stöd. Fortsätta arbeta i enlighet med handlingsplanen "En hälsofrämjande kommun, med medborgarnas fokus".	6,7	8,9	9,7	Arbetet pågår enligt plan.
Fortsätta arbetet enligt handlingsplanen "En hälsofrämjande arbetsplats"	0,5	0,4	0,5	Arbetet pågår enligt plan.
Förbättrasamordningen kring nya komplexa ärenden, samt analysera och gå igenom kostsamma ärenden utifrån resultatet av kostnad per brukare	3,0	2,7	3,0	Arbetet pågår enligt plan.
Sam flytt av äldre som bor i LSS-bostad, och som idag har omfattande behov, till ett gemensamt boende.	3,0			Östersundskommun har ej lyckats ordna fler LSS-bostäder, omöjligt att genomföra denna effektivisering utan nya-LSS bostäder.
Öka takten med att införa digitala tjänster och välfärdsteknik inom förvaltningen.	3,0	2,7	3,0	Digitaliseringstakten har påskyndats pga Covid-19.
Analysera vilka lokaler som förvaltningen har och hur de används.	2,0		2,0	Arbete pågår inom förvaltningens lokalgrupp. Ingen avsedd effekt har ännu skett.
SUMMA	24,4	20,3	24,4	

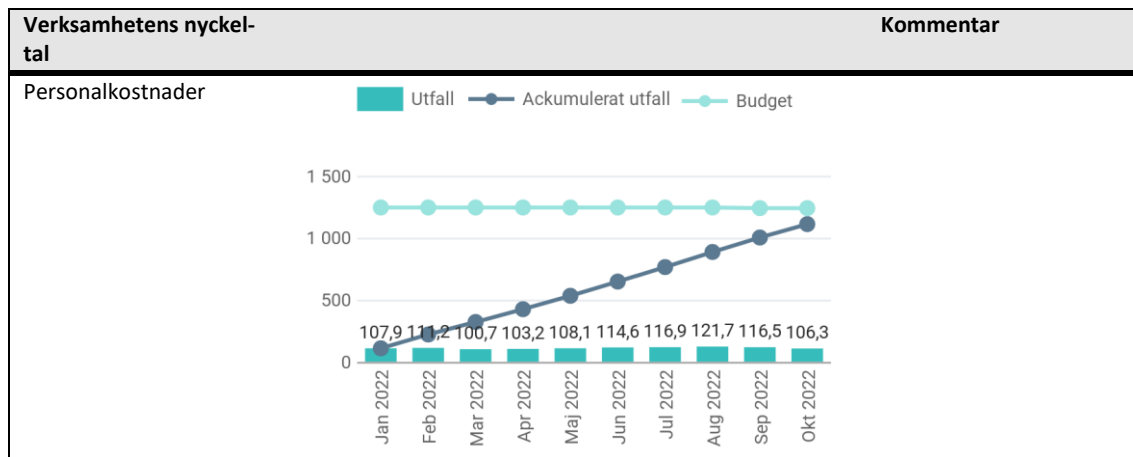
4 Nyckeltal

5 Personal

5.1 Sjukfrånvaro

5.2 Personalkostnader

6 Viktiga verksamhetshändelser under perioden

Årets första elva månader har innehållit ett flertal händelser som har påverkat verksamheten på ett påtagligt sätt. Pandemin gjorde sig på nytt påmind och med en kraft som vi inte sett tidigare.

- Sjuktalet bland våra medarbetare nådde historiskt höga nivåer under januari och februari, där vissa verksamhetsområden hade var 4:e medarbetare frånvarande på grund av sjukdom. För att fortsatt kunna bedriva en god vård och omsorg krävdes det enorma insatser från våra chefer och medarbetare. Detta resulterade i likaledes höga kostnader för övertid, men framförallt en tuff och ansträngd period för våra anställda.
- Även medborgarna påverkades starkt av omikronvågen. Under årets 2 första månader hade vi fler smittade än vad vi sammanlagt haft sedan pandemin startade mars 2020. Likt övriga befolkningen så blev de flesta endast lindrigt sjuka men det förekom även dödsfall bland de mest sköra medborgarna. Daglig verksamhet stängdes ned för en kortare period.
- Implementering av nytt verksamhetssystem har fortsatt under 2022 vilket har krävt mycket tid och energi från hela verksamheten, på alla nivåer. Detta arbete innebär en av de största förändringarna som förvaltningen har genomfört på många år. Det återstår fortfarande arbete att göra för att verksamhetssystemet ska bli just det stöd som våra medarbetare behöver i sitt dagliga arbete.
- Trots pandemin har vår verksamhet mer och mer återgått till en mer normal vardag. Bland annat har samtliga mötesplatser öppnats upp, till medborgarnas stora glädje!

7 Besluts punkter till nämnden

1. Vård- och omsorgsnämndens månadsrapport till och med november 2022 godkänns.

Handläggare

Mikael Hedström
Ekonomichef

Tjänsteskrivelse - Inriktningsbeslut budget 2023

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutar om slutgiltig budget för 2023 den 20 december 2022. Vård- och omsorgsnämnden kommer i februari 2023 fatta slutgiltigt beslut för detaljbudget för 2023. För att ge rimliga förutsättningar för ersättning till hemtjänsten utifrån den höga inflationen behöver nämnden fatta ett beslut om att räkna upp ersättningarna till ett helt omsorgsprisindex (OPI). Enligt den nu gällande tillämpningsanvisningen daterad till 2020-12-17 punkt 2.2 ska ersättningarna räknas upp med ett halvt OPI. Ersättningen räknas upp när en definitiv omräkningsfaktor finns publicerad av Sveriges kommuner och regioner (SKR). SKR har i ett cirkulär 22:53 räknat fram ett preliminärt index på 3,5 % - det ger en ökad kostnad utöver kommunens uppräknings av kommunbidrag med 3 mnkr.

Omsorgsprisindex (OPI) för 2023

Enligt tidigare beslut i SKR:s styrelse ska förbundets kansli fortlöpande ta fram och publicera ett omsorgsprisindex (OPI). I tabellen nedan redovisas OPI preliminärt t.o.m. 2023. Publiceringen ska normalt ske i december.

Tabell 1. Omsorgsprisindex (OPI)

Procentuell förändring

	2019	2020	2021	2022	Prel. 2023
Årskostnad för löneavtal	2,67	2,96	1,68	1,85	2,26
Löneökning utöver avtal	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
Lagstadgade arbetsgivaravgifter	0,00	0,00	-0,18	-0,06	0,18
Semesterlöneskuld	0,16	0,18	0,10	0,11	0,14
Summa lönekostnadsförändring	2,93	3,23	1,70	2,00	2,68
KPI	1,92	1,82	0,74	1,62	6,97
Omsorgsprisindex*	2,7%	3,0%	1,5%	1,9%	3,5%

* 80 % lönekostnadsförändring och 20 % KPI.

Förvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar att räkna upp ersättningarna till hemtjänsten med ett fullt OPI för år 2023.

Handläggare

Mikael Hedström
Ekonomichef

Underlag för beslut

- Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2022-12-13

Beslutet skickas till

- Ekonomichef vård- och omsorgsförvaltningen

Underskrifter

Robert Brandt
Förvaltningschef

Mikael Hedström
Ekonomichef

Handläggare

Mikael Hedström
Ekonomichef

Tjänsteskrivelse - Arbetsskor ska vara en självklarhet för alla som arbetar inom vården

Sammanfattning av ärendet

Vård- och omsorgsförvaltningen har fått i uppdrag att se över förutsättningarna för att tillhandahålla arbetsskor till vård- och omsorgspersonal inom vård- och omsorgsförvaltningen. Satsningen syftar till att ge vissa yrkesgrupper, som i sin yrkesutövning har ett högre slitage på sina skor än andra yrkesgrupper arbetsskor, alternativt ett ekonomiskt bidrag till skor. En ambition med satsningen är att det ska bidra till målet om att vara en attraktiv arbetsgivare.

Förvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar:

1. Att uppdra till vård- och omsorgsförvaltningen att ett skobidrag motsvarande sammanlagt 1 miljon kronor utbetalas på lön till första linjens tillsvidareanställda personal inom sektor Funktionshinder och sektor Hemtjänst SÄBO. Bidraget fördelas utifrån 1 miljon kronor delat med antalet tillsvidareanställda under januari månad 2023.
2. Skobidraget ska betalas ut som lön.
3. Skobidraget är ett engångsbidrag för år 2023.

Underlag för beslut

- Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2022-12-09

Beslutet skickas till

- Östersunds löner
- Ekonomichef Vård- och omsorgsförvaltningen

Handläggare

Mikael Hedström
Ekonomichef

Bakgrund

Omvärldsbevakning

I Stockholm stad utreddes frågan inom Östermalms stadsdelsnämnd under hösten 2020. I utredningen konstaterades bland annat att i Socialstyrelsens föreskrift om basal hygien i vård och omsorg, finns inga krav på arbetsskor ur ett hygieniskt perspektiv. Inom äldreomsorgen finns det heller inte behov av regelrätta skyddsskor, som arbetsgivaren är skyldig att tillhandahålla, när arbetsmiljön innebär risk för att den anställda ska skada sina fötter i arbetet t.ex. vid byggnadsarbeten.

Östermalms stadsdelsnämnd gjorde bedömningen att arbetsskor till medarbetare inom äldreomsorgen skulle komma att omfattas av skatteplikt. Med det gjordes även bedömningen att de juridiska, ekonomiska och praktiska förutsättningarna för det alternativet behövde utredas vidare för att såväl arbetsgivare som medarbetare skulle kunna ta ställning till det.

Piteå kommun har valt att tillhandahålla både skor och ytterkläder till personalen inom vård- och omsorgen. Både kläder och skor är tydligt märkta med kommunens logotype och får bara användas på arbetsplatsen. Piteå gör bedömningen att kläder och skor därmed inte skulle utgöra en skattepliktig förmån.

Örebro och Karlskrona har valt andra lösningar och erbjuder skobidrag (skattepliktigt) till vissa yrkeskategorier exempelvis till personal inom hemtjänsten.

Konsekvensbeskrivning

Då arbetsgivaren tillhandahåller arbetskläder/skor till medarbetare kan detta bli föremål för förmånsbeskattning enligt Skatteverkets regler:

Förmån av arbetskläder som utgörs av sådana plagg som även kan lämpa sig för privat bruk, till exempel jacka, kostym, dräkt, byxor etcetera., bör dock anses skattefri enbart om arbetsgivarens namn eller logotyp är varaktigt applicerat så att plagget märkbart avviker från vanliga kläder och därför inte kan antas komma att användas privat. Logotypen bör således ha en sådan placering och vara av en sådan storlek och färgsättning som gör att en besökare tydligt uppfattar märkningen. Detta innebär att vissa klädesplagg normalt inte kan komma i fråga för skattefrihet, till exempel underkläder och skor.

Utifrån gällande skatteregler bör således skobidrag vara att föredra för att undvika administration och oklarheter gällande förmånsbeskattning.

Datum
2022-12-09

Diarienummer
ON 00202-2022

Handläggare

Mikael Hedström
Ekonomichef

Underskrifter

Robert Brandt
Förvaltningschef

Mikael Hedström
Ekonomichef

Handläggare

Ulrika Paulsson
Uppdragsstrateg

Uppdatering av Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att stärka urfolket samernas rättigheter

Sammanfattning av ärendet

Östersund är en samisk förvaltningskommun.

Den 20 december 2021 antog Kommunfullmäktige Riktlinjen för arbete med nationella minoriteter.

Vård- och omsorgsnämnden har sedan tidigare ett eget samråd för den samiska befolkningen. Samrådet har tagit fram en treårig handlingsplan för perioden 2021–2024 med aktiviteter som ska säkerställa urfolket samernas rättigheter inom Vård- och omsorgsnämndens specifika ansvarsområde.

Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan ska uppdateras varje år. Det samiska samrådet har godkänt förvaltningens förslag på uppdateringar som ligger väl i linje med de ställningstaganden som riktlinjen innehåller. Nämnden behöver nu ta ställning till förslaget.

Förvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden antar det samiska samrådets förslag till uppdatering av handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter.

Underlag för beslut

- Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2022-12-01
- Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att säkra urfolket samernas rättigheter 2021–2024, 2022-11-17

Beslutet skickas till

- Vård- och omsorgsnämndens samiska samråd

Handläggare

Ulrika Paulsson
Uppdragsstrateg

Bakgrund

Östersunds kommun är en samisk förvaltningskommun.

För att säkerställa urfolket samernas rättigheter har Vård- och omsorgsnämnden sedan några år tillbaka ett samiskt samråd. Samrådet består av representanter från den samiska befolkningen och beslutsfattande politiker och tjänstemän.

Samrådet har tagit fram en handlingsplan med aktiviteter som ska säkra samernas rättigheter och Vård- och omsorgsnämndens skyldigheter.

Handlingsplanen gäller fram till 2024 och ska utvärderas och uppdateras varje år av samrådet inför beslut i Vård- och omsorgsnämnden.

Arbetet med de flesta aktiviteterna i handlingsplanen är påbörjade eller genomförda. Vissa aktiviteter kvarstår att genomföra fram till 2024. De förslag på uppdateringar som handlingsplanen innehåller är därför i huvudsak av redaktionell art med anledning av Kommunfullmäktiges riktlinje om arbete med nationella minoriteter.

Underskrifter

Robert Brandt
Förvaltningschef

Börje Hoflin
Enhetschef/områdeschef

ÖSTERSUNDS
KOMMUN
STAAREN TJIELTE

Vård- och omsorgsnämndens

Handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter

Gäller under perioden 2021-04-15 – 2024-04-15

Uppdaterad av Vård- och omsorgsnämnden 2022-12-21 §?

UTKAST

Dokumentnamn: Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter		Sida: 1 (11)
Skapad av: Vård- och omsorgsnämndens samråd med den samiska befolkningen, 2021-03-01	Beslutad av: Vård- och omsorgsnämnden 2021-03-31, § 13	Senast reviderad: <u>2022-12-21§</u>

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Inledning.....	2
Östersunds kommuns riktlinje för arbete med nationella minoriteter	2
Vård- och omsorgsnämndens aktiviteter 2021–2024	3
Medborgarna ska informeras om sina rättigheter till myndighetskontakter på samiska, finska och meänkieli.	4
Kartläggga behoven av äldreomsorg på samiska.....	5
Samer ska ha reellt inflytande i kommunala frågor som berör dem.....	6
Ge information vid ansökan om bistånd om möjlighet till vård enligt § 18 i lagen om nationella minoriteter	7
Samer ska få sociala insatser, vård och omsorg av samiskspråkig personal med kompetens i och lyhörddhet för samisk kultur.	8
Erbjuda äldreomsorg helt eller till väsentlig del på samiska vid efterfrågan enligt § 18 i lagen om nationella minoriteter.....	9
Kommunen ska vara en föredömlig arbetsgivare för arbetstagare med kompetens i nationella minoritetsspråk och nationella minoritetskulturer.....	10
Uppföljning och utvärdering av minoritetsarbetet.....	11
Uppföljning av Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan.....	11

Dokumentnamn: Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter		Sida: 2 (11)
Skapad av: Vård- och omsorgsnämndens samråd med den samiska befolkningen, 2021-03-01	Beslutad av: Vård- och omsorgsnämnden 2021-03-31, § 13	Senast reviderad: 2022-12-21§

Inledning

Östersund är en samisk förvaltningskommun.

Vård- och omsorgsnämnden har ett eget samråd för den samiska befolkningen.

Samrådet har tagit fram en treårig handlingsplan för perioden 2021–2024 med aktiviteter som ska säkerställa urfolket samernas rättigheter inom Vård- och omsorgsnämndens specifika ansvarsområde.

Den 20 december 2021 antog Kommunfullmäktige Riktlinjen för arbetet med nationella minoriteter. Vård- och omsorgsnämndens har en handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter. Den behöver uppdateras så att aktiviteterna överensstämmer med riktlinjen.

Östersunds kommuns riktlinje för arbete med nationella minoriteter

Kommunens riktlinje innehåller ställningstaganden som gäller för Östersunds kommuns övergripande arbete med nationella minoriteter. Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter utgår från de ställningstaganden som berör nämndens ansvarsområden. Här nedanför följer riktlinjens samtliga ställningstaganden.

- Samiska och övriga nationella minoritetsbarn och -ungdomar ska ges likvärdiga förutsättningar som majoritetsbefolkningen att tillägna sig och utveckla sitt språk, sin kultur och identitet.
- Samer ska få sociala insatser, vård och omsorg av samiskspråkig personal med kompetens i och lyhördhet för samisk kultur.
- Östersund ska vara en attraktiv kommun för samer att leva i där samer och samisk kultur lyfts fram som en självklar och berikande del av samhället.
- Samers möjlighet att använda mark och vatten som en grund för sin urfolkskultur ska främjas i kommunal verksamhet.
- Samer ska ha reellt inflytande i kommunala frågor som berör dem.
- Medborgarna ska informeras om sina rättigheter till myndighetskontakter på samiska, finska och meänkieli.
- Kommunen ska vara en föredömlig arbetsgivare för arbetstagare med kompetens i nationella minoritetsspråk och nationella minoritetskulturer.

Dokumentnamn: Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter		Sida: 3 (11)
Skapad av: Vård- och omsorgsnämndens samråd med den samiska befolkningen, 2021-03-01	Beslutad av: Vård- och omsorgsnämnden 2021-03-31, § 13	Senast reviderad: 2022-12-21§

Vård- och omsorgsnämndens aktiviteter 2021–2024

Samiska och övriga nationella minoritetsbarn och -ungdomar ska ges likvärdiga förutsättningar som majoritetsbefolkningen att tillägna sig och utveckla sitt språk, sin kultur och identitet.

Delmål	Aktivitet	Kostnad och finansiering	Förväntad effekt/nytta	Ansvar	När ska det vara klart?
Öka tillgången till samiskt språk och kultur för barn med samisk ursprung/an-knytning, inom VON:s ansvarsområde	<p>1.Grunden är att kunna fånga behoven och genomföra individuell planering (ställ kultur-känsliga frågor)</p> <p>2.Workshop för LSShandläggare</p> <p>3.Möjlighet att få höra (tala) samiska</p> <p>4. Bildstöd med samisk anknytning (omvärldsbevakning)</p> <p>Se över det stöd som idag finns i verksamheten, om det går att applicera på barn med funktionsnedsättning och om det är möjligt att över-sätta för att stärka barnens rätt till det samiska språket.</p>			<p>1,2,3. Myndighetsenh. och aktuella verksamheter</p> <p>2.Myndighetsenheten</p> <p>3.Myndigheten och verksamheten</p> <p>4. Myndighetsenheten, arbetsgrupp minoritet, specialpedagog</p>	<p>Start 2022 och fortlöpande</p> <p>2.Start hösten 2022</p> <p>1,2,3 Start 2022</p> <p>4. 2022</p>

Dokumentnamn: Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter		Sida: 4 (11)
Skapad av: Vård- och omsorgsnämndens samråd med den samiska befolkningen, 2021-03-01	Beslutad av: Vård- och omsorgsnämnden 2021-03-31, § 13	Senast reviderad: 2022-12-21§

Medborgarna ska informeras om sina rättigheter till myndighetskontakter på samiska, finska och meänkieli.

Samer har rätt att både tala och skriva på samiska vid sina kontakter med oss på Östersunds kommun.

Rätten att använda samiska omfattar bara ärenden som har anknytning till kommunen, exempelvis att du är bosatt inom kommunen, att ärendet rör en verksamhet som bedrivs inom kommunen eller att du har en fastighet som är belägen inom kommunen. Du ska också vara part eller ställföreträdare för part i ärendet.

Om du använder samiska i ett sådant ärende, är vi skyldiga att ge dig muntligt svar på samma språk. Du som saknar juridiskt biträde har dessutom rätt att på begäran få en skriftlig översättning till samiska på beslutet och beslutsmotiveringen.

Vi som kommun ska sträva efter att även i övrigt kunna bemöta dig på samiska och vi strävar efter att du ska ha tillgång till personal med kunskaper i samiska där detta behövs.

Kommunen har möjlighet att bestämma särskilda besöks- och telefontider när vi kan ta emot dig som är samisktalande.

Delmål	Aktivitet	Kostnad och finansiering	Förväntad effekt/nytta	Ansvar	När ska det vara klart?
För att kunna informera måste vi öka kunskapen om minoritetslagen hos alla medarbetare inom VON	<p>1. Info till all personal ang. förvaltningskommunen och dess innebörd</p> <p>2. VON, FL, UE och stabstjänstepersoner vid förvaltningen ska genomgå Regionens webutbildning i samisk hälsa</p> <p>Samtliga på stab/förvaltning ska ha kännedom om rätten till myndighetskontakter på samiska, finska och meänkieli. Info på insidan- stöd i arbetet</p>	2. Utbildningen är kostnadsfri		<p>VOF i samverkan med samisk utvecklingsstrateg och Kommunikation</p> <p>2. Arbetsgruppen/kommunikatör</p> <p>3. VOF/UE</p> <p>Område Kommunikation, samisk utvecklingsstrateg, uppdragsstrateg</p>	<p>1. Löpande med start 2022</p> <p>2. 2021/22 klart</p> <p>3. 2021-2024 fortlöpande</p>

Dokumentnamn: Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter		Sida: 5 (11)
Skapad av: Vård- och omsorgsnämndens samråd med den samiska befolkningen, 2021-03-01	Beslutad av: Vård- och omsorgsnämnden 2021-03-31, § 13	Senast reviderad: <u>2022-12-21§</u>

	<p>Info om tolk och översättare ska också finnas tillgängligt på insidan- stöd i arbetet</p> <p>3. Genomgång av hemsidorna extern och intern</p> <p>4. Fakta och tips på insidan "stöd i arbetet"</p>			<p>4. Arbetsgrupp minoriteter, samisk utvecklingstrateg, kommunikatör</p>	<p>klart</p> <p>4. 2022 Upprättad. Fortlöpande</p>
--	---	--	--	---	--

Kartlägga behoven av äldreomsorg på samiska

"Samer ska få sociala insatser, vård och omsorg av samiskspråkig personal med kompetens i och lyhördhet för samisk kultur."

För att kunna ge vård och omsorg, i enlighet med riktlinjen, krävs det att kommunen kartlägger behov av vård- och omsorg på samiska.

Varje kommun ska tillsammans med de nationella minoriteterna kartlägga de behov som finns i kommunen av åtgärder till stöd för användningen av finska, meänkieli respektive samiska". För vår kommun handlar det om åtgärder till stöd för användningen av de samiska språken

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-20091299-om-nationella-minoriteter_sfs-2009-1299

Delmål	Aktivitet	Kostnad och finansiering	Förväntad effekt/nytta	Ansvar	När ska det vara klart?
1.Fånga medborgarnas nutida och kommande behov av vård och omsorg på samiska	<p>1.Utreda vilken metod som ska användas</p> <p>Genomför kartläggning</p>			1. UE, Kommunikation	Under 2022/2023
2. Se över hur personalens kompetens kan möta medborgarnas behov utifrån svaren av enkäten	2.Använd Kompetensportalen.			2. Personalansvarig chef	2. Under 2022 och fortlöpande

Dokumentnamn: Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter		Sida: 6 (11)
Skapad av: Vård- och omsorgsnämndens samråd med den samiska befolkningen, 2021-03-01	Beslutad av: Vård- och omsorgsnämnden 2021-03-31, § 13	Senast reviderad: <u>2022-12-21§</u>

Samer ska ha reellt inflytande i kommunala frågor som berör dem

Enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska förvaltningsmyndigheten(kommunen) ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor.

Samrådet ska ha en tydlig status, roll, ansvar och en egen budget.

Syftet med samrådet är att föra en strukturerad dialog med den samiska befolkningen för att kunna ta till vara deras synpunkter och behov inom Vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde.

Målet är att den samiska befolkningen ska ges ett verkligt inflytande i frågor som gäller äldreomsorg och omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Kommunen ska ta till vara synpunkter och kompetens som finns inom den samiska befolkningen för att på så sätt förbättra verksamheten.

Delmål	Aktivitet	Kostnad och finansiering	Förväntad effekt/nytta	Ansvar	När ska det vara klart?
1. Samerna har inflytande i frågor som rör dem inom vård och omsorg 2. Ökat inflytande för den samiska befolkning	1. Vård- och omsorgsnämndens samråd med den samiska befolkningen ska ske 4 gånger per år 2. Tjänstepersoner inom förvaltningen ska använda checklista med konsekvensanalys när de skriver förslag till alla beslut som kan komma att påverka den samiska befolkningen			1. VON /VOF 2. Biträdande förvaltningschef, Uppdragschef	1.Klart- fortlöpande 2.Pågår fortlöpande

Dokumentnamn: Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter		Sida: 7 (11)
Skapad av: Vård- och omsorgsnämndens samråd med den samiska befolkningen, 2021-03-01	Beslutad av: Vård- och omsorgsnämnden 2021-03-31, § 13	Senast reviderad: <u>2022-12-21§</u>

Ge information vid ansökan om bistånd om möjlighet till vård enligt § 18 i lagen om nationella minoriteter

”Medborgarna ska informeras om sina rättigheter till myndighetskontakter på samiska”

Delmål	Aktivitet	Kostnad och finansiering	Förväntad effekt/nytta	Ansvar	När ska det vara klart?
Öka antalet medborgare som får information om möjlighet till vård enligt § 18 i lagen om nationella minoriteter	<ol style="list-style-type: none"> Hemsidan- fast info på extern och intern info- lättillgänglig Ta fram checklistor/metodstöd som gäller kulturkänsliga frågor för biståndshandläggare /övrig personal Ta fram ett infoblad om möjlighet till vård enl §18 (som överlämnas eller skickas till alla vid ansökan om insatser) på nord och sydsamiska (Ta med i nästa upplaga av broschyr) 			<ol style="list-style-type: none"> Omr. Kommunikation, VOF + samisk utvecklingsstrateg Myndighetsenheten, Uppdragsenheten Omr kommunikation/VOF/ Uppdragsenheten/ Myndighetsenh. 	<ol style="list-style-type: none"> Fortlöpande 2.2022 3.2022-2023

Dokumentnamn: Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter		Sida: 8 (11)
Skapad av: Vård- och omsorgsnämndens samråd med den samiska befolkningen, 2021-03-01	Beslutad av: Vård- och omsorgsnämnden 2021-03-31, § 13	Senast reviderad: <u>2022-12-21§</u>

Samer ska få sociala insatser, vård och omsorg av samiskspråkig personal med kompetens i och lyhördhet för samisk kultur.

Delmål	Aktivitet	Kostnad och finansiering	Förväntad effekt/nytta	Ansvar	När ska det vara klart?
1.Fånga behoven! 2.Öka tillgången till samisk kultur	1. Kulturkänsliga frågor. Individuell planering 2. Inköp av samisk konst till särskilda boenden, LSS-boenden 3. Litteratur med anknytning till samisk kultur 4. Erbjudna samisk mat på särskilt boende (dialog med och kostnadsförslag från matleverantörer) 5. Utbildning om samisk mat och matkultur för kommunens måltidsombud 5. Ta fram tips och ideer på aktiviteter och kulturinslag mm finns på Insidan under ”Stöd i arbetet”	2. Kostanden ur central budget 2020		2.VOF och Konstsamordnare Kristina Ström-gren 3. Chefer i verksamheterna 4.Uppdragsenheten 5. Måltidsservice Uppdragsenheten och KLF	1. Pågående från metodträffar 2021- 2021 Hösten 2022 2021- fort-löpande

Dokumentnamn: Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter		Sida: 9 (11)
Skapad av: Vård- och omsorgsnämndens samråd med den samiska befolkningen, 2021-03-01	Beslutad av: Vård- och omsorgsnämnden 2021-03-31, § 13	Senast reviderad: <u>2022-12-21§</u>

Erbjuda äldreomsorg helt eller till väsentlig del på samiska vid efterfrågan enligt § 18 i lagen om nationella minoriteter

”Samer ska få sociala insatser, vård- och omsorg av samiskspråkig personal med kompetens i och lyhördhet för samisk kultur”.

Delmål	Aktivitet	Kostnad och finansiering	Förväntad effekt/nytta	Ansvar	När ska det vara klart?
	1. Kunskapsnätverk med personal som har samiskt språk och kulturkompetens (insidan)			1. Samisk utvecklingsstrateg	1. 2022 Uppstartat
	2. Gränsöverskridande uppdrag mellan verksamheterna, efter att kartläggning av språkkompetens är påbörjad. Ta fram rutiner för genomförande			2. Arbetsgruppen, FL, HR	3. 2022- 2023

Dokumentnamn: Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter		Sida: 10 (11)
Skapad av: Vård- och omsorgsnämndens samråd med den samiska befolkningen, 2021-03-01	Beslutad av: Vård- och omsorgsnämnden 2021-03-31, § 13	Senast reviderad: <u>2022-12-21§</u>

Kommunen ska vara en föredömlig arbetsgivare för arbetstagare med kompetens i nationella minoritetsspråk och nationella minoritetskulturer.

Delmål	Aktivitet	Kostnad och finansiering	Förväntad effekt/nytta	Ansvar	När ska det vara klart?
Ta till vara på kunskaper i det samiska språket och kulturen inom Vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde	<ul style="list-style-type: none"> Kartläggning av samisk språk- och kulturkompetens i Kompetensportalen. Ta fram rutin för arbetssättet 			<ul style="list-style-type: none"> Personalchefer VOF 	1.2022/23
	<ul style="list-style-type: none"> Erbjuda stöd och/ eller kompetensutveckling till personal som har kunskaper i samiska 			<ul style="list-style-type: none"> KLF/VOF 	2021/2022
	<ul style="list-style-type: none"> Nätverk för nationella minoriteter personal (samla alla som jobbar i Ösd kommun som har samisk bakgrund) 	<ul style="list-style-type: none"> Regionens webbutb (läggs på insidan) 		<ul style="list-style-type: none"> Leds av Patricia Fjellgren och Camilla Olofsson 	Påbörjat 2022
	<ul style="list-style-type: none"> All personal inom äldreomsorgen ska erbjudas utbildning i samiskt språk- och kulturkompetens (enligt beslut KF) 	<ul style="list-style-type: none"> Vid intro nyanställning 		<ul style="list-style-type: none"> Arbetsgrupp för minoriteter, chefer i verksamheten 	2021 och fortlöpande
				<ul style="list-style-type: none"> Enheten för personal och kompetens 	<ul style="list-style-type: none"> 2022-2023

Dokumentnamn: Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan för att säkerställa urfolket samernas rättigheter		Sida: 11 (11)
Skapad av: Vård- och omsorgsnämndens samråd med den samiska befolkningen, 2021-03-01	Beslutad av: Vård- och omsorgsnämnden 2021-03-31, § 13	Senast reviderad: <u>2022-12-21§</u>

--	--	--	--	--	--

Uppföljning och utvärdering av minoritetsarbetet

Sametinget och Länsstyrelsen är tillsynsmyndigheter för det politiska minoritetsarbetet. De följer upp kommunernas minoritetsarbete utifrån 22 olika indikatorer. Underlagen till indikatorerna är främst hämtade från förvaltningsmyndigheter, företrädare för nationella minoriteter på lokal nivå och riksorganisationer samt Sametingets politiker. Uppgifterna är också hämtade från officiell statistik från:

- Brottsförebyggande rådet
- Diskrimineringsombudsmannen
- Statens skolverk
- Sveriges Radio
- Sveriges Television
- Universitets- och högskolerådet
- Universitetskanslerämbetet
- Utbildningsradion

Uppföljning av Vård- och omsorgsnämndens handlingsplan

Handlingsplanens delmål, aktiviteter och kostnader kommer fortlöpande att följas upp av Vård- och omsorgsnämndens samråd. En uppdatering av handlingsplanen ska ske i samrådet varje år.

Lagefterlevnad som gäller lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk kommer att registreras och följas upp i kommunens uppföljningsverktyg Stratsys.

Förvaltningen måste också hitta former för att följa upp lagefterlevnaden årligen hos de externa utförarna.

Handläggare

Ulrika Paulsson
Uppdragsstrateg

Upphandling av matdistribution

Sammanfattning av ärendet

I Östersunds kommun kan medborgare välja att köpa färdiglagad portionsmat från olika kök, som är godkända av kommunen. Det är Jemtransport AB som administrerar, lagrar och sedan distribuerar ut maten hem till medborgarna.

Avtalet med Jemtransport AB upphör den sista mars 2024 och förvaltningen har nu tagit fram ett nytt upphandlingsdokument som nämnden måste ta ställning till för att därefter kunna genomföra en ny upphandling.

Förvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens förslag till upphandlingsdokument för en ny upphandling som gäller distribution av portionsmat.

Underlag för beslut

- Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2022-12-01

Beslutet skickas till

- Upphandlingskontoret, Nils Larsson

Bakgrund

Östersunds kommun har sedan 2010 ett unikt koncept för portionsmat, enligt lagen om valfrihet (LOV). Det innebär att medborgarna kan välja att köpa portionsmat från de olika kök som är godkända av kommunen. Portionsmaten levereras sedan hem till medborgarna av särskild distributör.

Kommunen har genom åren upphandlat distribution av portionsmat, enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Jemtransport AB har utfört dessa tjänster sedan starten 2010.

Handläggare

Ulrika Paulsson
Uppdragsstrateg

Den 9 februari 2022, beslutade Vård- och omsorgsnämnden, att förlänga pågående avtal med ytterligare ett år, enligt den option som fanns i kontraktet. Nuvarande avtal upphör den sista mars 2024.

Vid samma tillfälle beslutade nämnden att förvaltningen skulle ta fram förslag på ett nytt upphandlingsdokument och därefter genomföra upphandling.

Förvaltningen har nu tagit fram ett förslag på upphandlingsdokument som nämnden behöver ta ställning till.

Konsekvensbeskrivning

Klicka eller tryck här för att ange text.

Underskrifter

Robert Brandt
Förvaltningschef

Börje Hoflin
Enhetschef/områdeschef

Handläggare

Bodil Evertsson

Tjänsteskrivelse - Yttrande över revisionsrapport om uppföljande granskning av fallskador

Sammanfattning av ärendet

Granskningens syfte har varit att bedöma om Vård- och omsorgsnämnden har genomfört åtgärder utifrån den granskning som genomfördes 2018 i syfte att säkerställa arbetet med att förebygga fallskador.

Granskningen visar att åtgärder har genomförts och även gett viss effekt då antalet fallskador har minskat. Såväl uppdrag och aktiviteter inom ramen för kommunens Mål- och budget som strategier och utvecklingsprojekt visar på att det fallskadepreventiva arbetet är prioriterat. I revisionsrapporten betonas vikten av att arbetet prioriteras på operativ nivå och att nämnden säkerställer att verksamheterna ges tillräckligt stöd.

Vård- och omsorgsförvaltningen har tagit fram ett förslag till yttrande över revisionsrapporten som nämnden behöver ta ställning till.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Vård- och omsorgsnämnden antar förvaltningens förslag daterat den 23 november 2022 till sitt yttrande över revisionsrapporten ”Uppföljande granskning av fallskador”.
2. Vård- och omsorgsförvaltningen får i uppdrag att genomföra lämpliga åtgärder utifrån nämndens yttrande över revisionsrapporten ”Uppföljande granskning av fallskador”.

Underlag för beslut

- Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut, 2022-11-23
- Yttrande över revisionsrapporten ”Uppföljande granskning av fallskador”, 2022-11-23
- Revisionsrapporten ”Uppföljande granskning av fallskador”

Handläggare

Bodil Evertsson

Beslutet skickas till

- Kommunrevisionen

Bakgrund

Fall är den vanligaste orsaken till att äldre skadar sig och är en av de tio vanligaste dödsorsakerna bland svenskar över 70 år. Närmare 1 000 personer 65 år och äldre dör varje år på grund av fallolyckor (Socialstyrelsen Statistikdatabas för dödsorsaker).

I Kolada finns statistik kring fallskador som har hämtats från Patientregistret, Socialstyrelsen. Statistiken visar att i Östersunds kommun och övriga kommuner i Jämtland har antalet fallskador i åldersgruppen 65+ minskat betydligt från 2017 - 2020, medan antalet har ökat både i riket och i kommuner i liknande storlek. Östersunds kommun är fortfarande en av de kommuner i Sverige som har högst andel fallskador både bland personer över 65 år och över 80 år.

En fallskada räknas som en vårdskada om hälso- och sjukvården hade kunnat genomföra åtgärder för att förhindra fallet, men inte har gjort det. Patientsäkerhetslagen ska göra hälso- och sjukvården säkrare. I lagen står det att vårdgivaren ansvarar för att bedriva ett systematiskt förebyggande arbete för att förhindra vårdskador.

En granskning av det förebyggande arbetet av benskörhet och fallskador genomfördes tillsammans med Region Jämtland Härjedalen 2018. Granskningen visade att Vård- och omsorgsnämnden hade fastställt mål om att minska antalet fallskador och fallhändelser men inga specifika uppdrag hade formulerats gentemot enheterna. Vidare bedömdes att kommunen inte bedriver ett strukturerat informationsarbete gentemot allmänhet och berörda riskgrupper och att samverkan mellan kommunen och Region Jämtland Härjedalen inte var tillfredsställande.

Konsekvensbeskrivning

- Minskat antal fallskador hos medborgare inom Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområden.
- Ökad tydlighet om uppdraget att bedriva ett fallpreventivt arbete och stöd till enheter inom Vård- och omsorgsförvaltningen.
- Ökat samarbete med Region Jämtland Härjedalens primärvård kring fallpreventivt arbete.

Datum
2022-11-23

Diarienummer
ON 00166-2022

Handläggare

Bodil Evertsson

Underskrifter

Robert Brandt
Förvaltningschef

Bodil Evertsson
Medicinskt ansvarig för rehabilitering

Till Kommunrevisionen

Yttrande - Uppföljande granskning av fallskador

Remissinstansen diarienummer: REV/00012-2022

Övergripande kommentarer

Vård och omsorgsnämnden delar revisionens övergripande bedömning i revisionsrapporten. Fallpreventiva åtgärder har genomförts och även gett viss effekt då antalet fallskador har minskat. Det fallskadepreventiva arbetet är prioriterat men arbetet på operativ nivå behöver fortsatt utvecklas och tillräckligt stöd till verksamheterna behöver säkerställas.

Kommentarer till rekommendationer i revisionsrapporten

Förtydliga och bryta ned de övergripande uppdragen från fullmäktige och vård- och omsorgsnämnden till tydliga aktiviteter till enheterna

I revisionsrapporten framkommer att Vård- och omsorgsnämnden inte har formulerat aktiviteter utifrån fullmäktiges övergripande mål för 2022.

Vård- och omsorgsnämndens kommentar:

Vård- och omsorgsförvaltningen har en rutin för hur förslag till uppdrag från Kommunfullmäktige och nämnd ska tas fram. Förvaltningsledningen beslutar om eventuella aktiviteter kopplade till de politiska uppdragen (från både Kommunfullmäktige och Vård- och omsorgsnämnden) under hösten innevarande år. Uppdrag och aktiviteter registreras sedan i Stratsys och ”skjuts ut” till berörda enheter för planering och uppföljning. Vård- och omsorgsförvaltningen har utöver de årliga uppdragen ett antal handlingsplaner som årligen revideras, beslutas och följs upp. Syftet med de olika handlingsplanerna är att förvaltningen ska arbeta för att uppfylla dels förvaltningens egna målsättningar men även den kommunövergripande visionen.

När det gäller uppdraget från Kommunfullmäktige, ”Minska fallskador genom samverkan med andra berörda nämnder”, beslutade förvaltningsledningen att genomföra uppdraget via redan beslutade aktiviteter kring fallprevention inom

ramen för handlingsplanen "Hälsofrämjande kommun - medborgarens fokus".
Därför registrerades inga ytterligare aktiviteter kopplade till det specifika uppdraget."

Utveckla analys och uppföljning av fallskador på enhetsnivå

Revisionen gör bedömningen att analys av fallhändelser på enhetsnivå varierar och behöver utvecklas.

Vård- och omsorgsnämndens kommentar:

Enheterna får varje månad en rapport med sammanställning av inrapporterade fallhändelser som inträffat på enheten. I nuvarande rapport ingår endast fallhändelser för medborgare som har kommunal hemsjukvård och därmed omfattas av kommunens riktlinjer för fallprevention.

Vård- och omsorgsförvaltningen behöver följa upp hur månadsrapporterna används i verksamheten och vilket behov av stöd som finns för att utveckla enheternas analys och uppföljning av fallskador.

Genomföra en strukturerad uppföljning av i vilken utsträckning utbildning genomförs på de enskilda enheterna samt att hitta arbetssätt för att lyfta goda exempel

Revisionen gör bedömningen att det finns behov av att följa upp enheternas utbildningsinsatser kring fallpreventivt arbete.

Vård- och omsorgsnämndens kommentar:

Enheterna ansvarar själva för att utbildningar genomförs kontinuerligt. Legitimerad personal ansvarar för att genomföra den. Många enheter har genomgått Socialstyrelsens webbaserade utbildning "Ett fall för teamet". För att kunna följa upp omfattningen av enheternas utbildningsinsatser ska Vård- och omsorgsförvaltningen komplettera Patientsäkerhetsberättelsens egenkontrollplan med frågor om utbildning inom fallpreventivt arbete.

Se över avtalen med de privata utförarna så att uppdragen harmonierar med fullmäktige- och nämnduppdrag.

Revisionen gör bedömningen att fullmäktigeuppdragen behöver kopplas tydligare till avtalen med privata utförare.

Vård- och omsorgsnämndens kommentar:

I avtal med privata utförare står att "*Leverantören ska ha ingående kunskap om, och följa alla gällande lagar, förordningar, föreskrifter, andra styrdokument samt kommunens riktlinjer som gäller inom det område och den tjänst som levereras.*"

När det fattas beslut som har sin grund i uppdrag från Kommunfullmäktige eller Vård- och omsorgsnämnden som berör privata utförare så delges dessa beslutet och vid behov skrivs avtalen om.

Säkerställa att såväl uppdrag som strategi gällande ett strukturerat samarbete med andra förvaltningar genomförs i praktiken.

Revisionen gör bedömningen att Vård- och omsorgsförvaltningen inte har haft något strukturerat samarbete med övriga förvaltningar. Enligt granskningen har man inte kunnat verifiera vilket samarbete som genomförs i praktiken.

Vård- och omsorgsnämndens kommentar:

Vård- och omsorgsnämnden genomför årligen ”gemensam nämnd” med Social- och arbetsmarknadsnämnden samt årliga gemensamma presidieberedningar med Tekniska nämnden, Miljö- och samhällsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden.

Dessa forum används för att lyfta och diskutera frågor som berör både Vård- och omsorgsnämnden och annan nämnd. När det gäller uppdrag och strategier för att förebygga fallolyckor är detta i första hand lämpligt att lyfta till den gemensamma nämnden för Vård- och omsorgsnämnden och Tekniska nämnden för att diskutera hur samverkan mellan dessa nämnder och förvaltningar kan förbättras.

I det kommungemensamma arbetet med en åldrandevänlig kommun (Age-friendly cities and communities) kommer uppföljning av strategidokumentet ”Strategi för ett Östersund för alla 2022 - 2027” och tillhörande handlingsplan att följas upp av ”Område strategi och styrning” på Kommunledningsförvaltningen i samband med att projektet avslutas i slutet av 2022. Den utvecklingsstrateg på ”Område strategi och styrning” som tilldelas det uppdraget kommer därmed att följa upp att de uppdrag och aktiviteter som tilldelats olika förvaltningar genomförs och återkoppla resultatet till både Kommunledningsgruppen och Kommunstyrelsen. Där ingår bland annat de uppdrag och aktiviteter som Tekniska nämnden tilldelats när det gäller att förbättra kommunens utemiljöer i olika avseenden.

Säkerställa att användandet av Senior Alert förtydligas

Revisionen gör bedömningen att verktyget Senior Alert används i varierande utsträckning och att det finns behov av riktlinjer för Senior Alert.

Vård- och omsorgsnämndens kommentar:

En revidering pågår av nuvarande riktlinjer för fallprevention. I detta arbete har det framkommit behov av att förtydliga hur kvalitetsregistret Senior Alert ska vara en sammanhållande del i det förebyggande arbetet på enheterna. Senior Alert är ett viktigt verktyg för att få en helhetsbild av faktorer som påverkar risken för fall. En särskild riktlinje kommer att tas fram av medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS och medicinskt ansvarig för rehabilitering, MAR, under 2023 där ansvarsfördelning i arbetet med Senior Alert kommer att beskrivas.

Förvaltningsledningen har i ”Handlingsplan Hälsöfrämjande kommun – medborgarens fokus 2023 - 2025” beslutat om aktiviteter kopplade till ökad användning av Senior Alert.

Tillsammans med Region Jämtland Härjedalen se över behovet av en kommunikationsplan

I revisionsrapporten beskrivs olika informationsaktiviteter som Vård- och omsorgsnämnden gör gentemot allmänheten för att förebygga fall. Revisionen konstaterar att det saknas en gemensam kommunikationsplan med Region Jämtland Härjedalen.

Vård- och omsorgsnämndens kommentar:

Inom ramen för utvecklingsarbetet ”God och nära vård” mellan regionens primärvård och Östersunds kommun, kommer behovet av en gemensam kommunikationsplan att ses över.

Ta initiativ till att arbetet med att ta fram gemensamma rutiner för det fallförebyggande arbetet tillsammans med regionen och länets kommuner prioriteras

I revisionsrapporten beskrivs brister i samverkan mellan kommunen och regionens primärvård när det gäller förebyggande av fall. Brister finns framför allt för personer med hemtjänst och som ej har kommunal hemsjukvård.

Vård- och omsorgsnämndens kommentar:

Den lokala samverkansgruppen för regionens primärvård och Östersunds kommun håller på att ta fram en lokal handlingsplan för ”God och nära vård”. En prioriterad aktivitet i handlingsplanen är att återuppta arbetet kring gemensam rutin för fallförebyggande arbete för personer med hemtjänst som ej har kommunal hemsjukvård.

Säkerställa att gemensam vårdplanering genomförs i större omfattning

Revisionen gör bedömningen att den gemensamma vårdplaneringen med regionen och upprättande av SIP:ar är ett fortsatt utvecklingsområde.

Vård- och omsorgsnämndens kommentar:

I den lokala samverkansgruppen för regionens primärvård och Östersunds kommun har SIP gemensamt identifierats som ett viktigt utvecklingsområde.

Inom ramen för utvecklingsarbetet ”God och nära vård” kommer aktiviteter för att genomföra SIP i större omfattning att införas i den gemensamma handlingsplanen.

ÖSTERSUNDS KOMMUN

Vård- och omsorgsnämnden

Yttrandet skickas till Kommunrevisionen via e-post till [E-postadress] .

**ÖSTERSUNDS
KOMMUN**
STAAREN TJËLTE
Kommunrevisionen

2022-09-26

Rev/00011/2022

1 (2)

Vård- och omsorgsnämnden

Uppföljande granskning av fallskador

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Östersunds kommun har revisionskontoret genomfört en uppföljning av tidigare genomförd granskning av det förebyggande arbetet av benskörhet och fallskador.

Vår sammanfattande bedömning är att åtgärder har vidtagits och även gett viss effekt då antalet fallskador har minskat. Östersunds kommun har dock fortfarande ett högre antal fallskador jämfört med andra kommuner.

Såväl uppdrag och aktiviteter inom ramen för kommunens Mål- och budget som strategier och utvecklingsprojekt visar på att det fallskadepreventiva arbetet är prioriterat. Vi vill dock betona vikten av att arbetet prioriteras på operativ nivå och att nämnden säkerställer att verksamheterna ges tillräckligt stöd.

Strategier och uppdrag är tydliga gällande tillämpningen av ett bredare samhällsperspektiv men nämnden måste säkerställa att dessa realiserar.

Vi är medvetna om att många åtgärder har skjutits upp pga. pandemin men vill även betona vikten av att nämnden säkerställer att arbetet återupptas allteftersom det är möjligt.

Både i den här granskningen och i tidigare granskningar har oklarheter kring användandet av Senior Alert framkommit.

Vi rekommenderar vård- och omsorgsnämnden att:

- Förtydliga och bryta ned de övergripande uppdragen från fullmäktige och vård- och omsorgsnämnden till tydliga aktiviteter till enheterna.
- Utveckla analys och uppföljning av fallskador på enhetsnivå.
- Genomföra en strukturerad uppföljning av i vilken utsträckning utbildning genomförs på de enskilda enheterna samt att hitta arbetssätt för att lyfta goda exempel.
- Se över avtalen med de privata utförarna så att uppdragen harmonierar med fullmäktige- och nämnduppdrag.
- Säkerställa att såväl uppdrag som strategi gällande ett strukturerat samarbete med andra förvaltningar genomförs i praktiken.
- Säkerställa att användandet av Senior Alert förtydligas.
- Tillsammans med region Jämtland Härjedalen se över behovet av en kommunikationsplan.
- Ta initiativ till att arbetet med att ta fram gemensamma rutiner för det fallförebyggande arbetet tillsammans med regionen och länets kommuner prioriteras.
- Säkerställa att gemensam vårdplanering genomförs i större omfattning.

Vi emotser ett samlat svar från vård- och omsorgsnämnden senast 2022-12-31 med en redovisning av vilka åtgärder som vidtagits eller avses att vidtas med anledning av lämnade rekommendationer och granskningsresultat.

På revisorernas uppdrag

Kjell Svantesson

Per Ericsson

Kjell Svantesson
Ordförande

Per Ericsson
Vice ordförande

Bilaga

Revisionsrapport "Uppföljande granskning av fallskador" Rev/00012/2022.

Rapportsammandrag "Uppföljande granskning av fallskador Rev/00012/2022.

Kopia till

Förvaltningschef vård- och omsorgsförvaltningen
Medicinskt ansvarig för rehabilitering
FoU-ansvarig

Signature: Kjell Svantesson
Kjell Svantesson (Sep 27, 2022 09:14 GMT+2)

Email: kjell.svantesson@ostersund.se

Signature: Per Ericsson
Per Ericsson (Sep 29, 2022 08:04 GMT+2)

Email: jamtlands.nyby@hotmail.com

Skrivelse fallskador

Final Audit Report

2022-09-29

Created:	2022-09-27
By:	Anneth Nyqvist (anneth.nyqvist@ostersund.se)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAA--sd6JRz-1AY1yXo5x6nddBURSqi73tn

"Skrivelse fallskador" History

- Document created by Anneth Nyqvist (anneth.nyqvist@ostersund.se)
2022-09-27 - 6:04:12 AM GMT
- Document emailed to kjell.svantesson@ostersund.se for signature
2022-09-27 - 6:04:41 AM GMT
- Email viewed by kjell.svantesson@ostersund.se
2022-09-27 - 7:13:18 AM GMT
- Signer kjell.svantesson@ostersund.se entered name at signing as Kjell Svantesson
2022-09-27 - 7:13:59 AM GMT
- Document e-signed by Kjell Svantesson (kjell.svantesson@ostersund.se)
Signature Date: 2022-09-27 - 7:14:00 AM GMT - Time Source: server
- Document emailed to jamtlands.nyby@hotmail.com for signature
2022-09-27 - 7:14:02 AM GMT
- Email viewed by jamtlands.nyby@hotmail.com
2022-09-29 - 6:03:31 AM GMT
- Signer jamtlands.nyby@hotmail.com entered name at signing as Per Ericsson
2022-09-29 - 6:04:56 AM GMT
- Document e-signed by Per Ericsson (jamtlands.nyby@hotmail.com)
Signature Date: 2022-09-29 - 6:04:58 AM GMT - Time Source: server
- Agreement completed.
2022-09-29 - 6:04:58 AM GMT

Adobe Acrobat Sign

En uppföljande granskning av Det förebyggande arbetet av benskörhet och fallskador

Revisionskontoret har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en uppföljning av tidigare genomförd granskning av benskörhet och fallskador.

Vår sammanfattande bedömning är att åtgärder har vidtagits och även gett viss effekt då antalet fallskador har minskat. Vi är medvetna om att många åtgärder har skjutits upp pga. pandemin men vill även betona vikten av att nämnden säkerställer att arbetet återupptas allteftersom det är möjligt.

Östersund har ett högre antal fallskador än andra kommuner

Statistik i Kolada visar på att Östersunds kommun är en av de kommuner i Sverige som har högst andel fallskador både bland personer över 65 år och över 80 år. Antalet har dock minskat från 2017 till 2020.

Arbetet är prioriterat men behöver utvecklas på enheterna

Nämnden har haft uppdrag gällande fallpreventiva åtgärder sedan ett antal år tillbaka, vilket framgår av olika strategier och Mål- och budget. Däremot är det olika hur enheterna inom verksamheten har lyckats organisera det fallpreventiva arbetet.

Nämnden måste säkerställa att ett bredare samhällsperspektiv tillämpas

Nämnden har för 2022 i uppdrag från fullmäktige att minska fallskador genom samverkan med andra berörda nämnder. Det pågående arbetet med Age Friendly Cities och Communities (AFCC) involverar övriga nämnder i kommunen men aktiviteter kopplade till fullmäktiges uppdrag saknas.

Analysarbetet behöver utvecklas

Patientberättelsen upprättas endast på övergripande nivå. Statistik finns tillgänglig på enhetsnivå men vilket analysarbete som faktiskt görs inom de olika verksamheterna varierar.

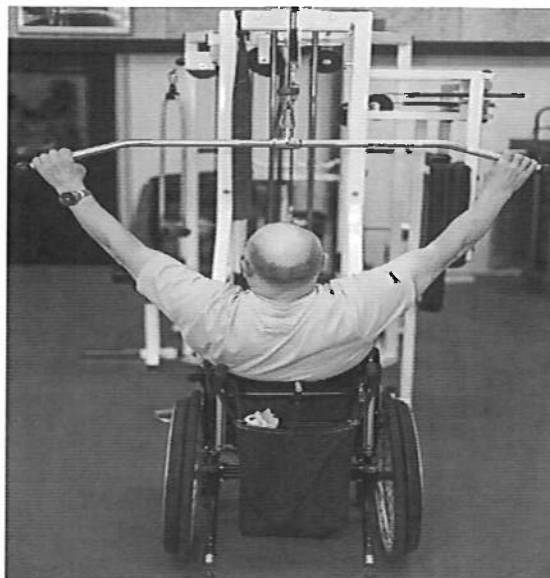

Foto: simple.scandinav.se/Marie LinnÅ

Oklarheter kring Senior Alert

Senior Alert är ett nationellt kvalitetsregister och ett verktyg för att stödja vårdprevention, exempelvis fallskador. Otydligheter kring användandet av Senior Alert framkommer både i den här granskningen och i tidigare granskningar.

Gemensamma rutiner för det fallförebyggande arbetet

Arbetet med att ta fram en gemensam rutin i länet för det fallförebyggande arbetet avstannade under pandemin. Det finns ett stort behov av en sådan rutin då personer med fallrisk och som har lite stöd från hemtjänst och/eller inte uppfyller kriterier för kommunal hemsjukvård inte får tillgång till kommunens fallförebyggande arbete.

Revisorernas skrivelse och revisionsrapport, se diarienummer Rev/00012-2022

Rapporten kan även hämtas på: [Kommunrevisionens hemsida](#)

För information, kontakta:

Kjell Svantesson revisorernas ordförande
070-651 63 16

Anneth Nyqvist, certifierad kommunal revisor
063-14 39 48

**ÖSTERSUNDS
KOMMUN**
STAAREN TJÆLTE

REVISIONSRAPPORT
UPPFÖLJANDE GRANSKNING AV
FALLSKADOR

Anneth Nyqvist,
Certifierad kommunal revisor
Dnr: REV/00012/2022

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING	3
2	INLEDNING/BAKGRUND.....	4
3	SYFTE OCH REVISIONSFRÅGA	4
4	AVGRÄNSNING.....	4
5	REVISIONSKRITERIER.....	4
6	ANSVARIG STYRELSE/NÄMND.....	4
7	METOD	4
8	RESULTAT AV GRANSKNINGEN	5
8.1	TIDIGARE GRANSKNING.....	5
8.2	ALLMÄNT OM FÖREBYGGANDE AV FALLSKADOR.....	7
8.2.1	Statistik från Kolada	8
8.3	UPPDRAG, STRATEGIER M.M. RELATERAT TILL FALLSKADOR.....	9
8.3.1	Uppdrag.....	9
8.3.2	Strategi för ett Östersund för alla 2022-2027	10
8.3.3	Riktlinje för äldreomsorg	11
8.3.4	Övriga styrdokument.....	11
8.3.5	Analys av det fallpreventiva arbetet	11
8.4	SAMMANSTÄLLNING AV GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER.....	11
8.5	SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER	16
8.5.1	Bedömning utifrån tidigare rekommendationer/bedömningar	16
9	KVALITETSSÄKRING	18
10	UNDERTECKNANDE.....	18
	BILAGA.....	19

1 SAMMANFATTNING

Granskningens syfte har varit att bedöma om vård- och omsorgsnämnden har vidtagit åtgärder utifrån tidigare granskning i syfte att säkerställa att arbetet med att förebygga fallskador är ändamålsenligt.

Vår sammanfattande bedömning är att åtgärder har vidtagits och även gett viss effekt då antalet fallskador har minskat. Östersunds kommun har dock fortfarande ett högre antal fallskador jämfört med andra kommuner.

Såväl uppdrag och aktiviteter inom ramen för kommunens Mål- och budget som strategier och utvecklingsprojekt visar på att det fallskadepreventiva arbetet är prioriterat. Vi vill dock betona vikten av att arbetet prioriteras på operativ nivå och att nämnden säkerställer att verksamheterna ges tillräckligt stöd.

Strategier och uppdrag är tydliga gällande tillämpningen av ett bredare samhällsperspektiv men nämnden måste säkerställa att dessa realiserar.

Vi är medvetna om att många åtgärder har skjutits upp pga. pandemin men vill även betona vikten av att nämnden säkerställer att arbetet återupptas allteftersom det är möjligt.

Både i den här granskningen och i tidigare granskning har oklarheter kring användandet av Senior Alert framkommit.

Vi rekommenderar vård- och omsorgsnämnden att:

- *Förtydliga och bryta ned de övergripande uppdragen från fullmäktige och vård- och omsorgsnämnden till tydliga aktiviteter till enheterna.*
- *Utveckla analys och uppföljning av fallskador på enhetsnivå.*
- *Genomföra en strukturerad uppföljning av i vilken utsträckning utbildning genomförs på de enskilda enheterna samt att hitta arbetssätt för att lyfta goda exempel.*
- *Se över avtalen med de privata utförarna så att uppdragen harmonierar med fullmäktige- och nämnduppdrag.*
- *Säkerställa att såväl uppdrag som strategi gällande ett strukturerat samarbete med andra förvaltningar genomförs i praktiken.*
- *Säkerställa att användandet av Senior Alert förtydligas.*
- *Tillsamman med region Jämtland Härjedalen se över behovet av en kommunikationsplan.*
- *Ta initiativ till att arbetet med att ta fram gemensamma rutiner för det fallförebyggande arbetet tillsammans med regionen och länets kommuner prioriteras.*
- *Säkerställa att gemensam vårdplanering genomförs i större omfattning.*

2 INLEDNING/BAKGRUND

En granskning av det förebyggande arbetet av benskörhet och fallskador genomfördes tillsammans med Region Jämtland Härjedalen 2018. Granskningen visade på att vård- och omsorgsnämnden hade fastställt mål om att minska antalet fallskador och fallhändelser men att inga specifika uppdrag hade formulerats gentemot enheterna. Vidare bedömdes att kommunen inte bedriver ett strukturerat informationsarbete gentemot allmänhet och berörda riskgrupper samt att samverkan mellan kommunen och Region Jämtland Härjedalen inte var tillfredsställande.

Kommunens revisorer har i sin riskanalys bedömt att om kommunens arbete för att förebygga fallskador inte är tillräckligt finns risker för att medborgarna drabbas av fallskador som hade kunnat undvikas med bättre rutiner och information.

3 SYFTE OCH REVISIONSFRÅGA

Syftet med granskningen är att bedöma om vård- och omsorgsnämnden har vidtagit åtgärder utifrån tidigare granskning i syfte att säkerställa att arbetet med att förebygga fallskador är ändamålsenligt.

Revisionsfrågor

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Vilka åtgärder har vidtagits utifrån den tidigare granskningen?
- Har åtgärderna gett avsedda effekter?

4 AVGRÄNSNING

Granskningen har avgränsats till år 2022. Uppföljning görs endast av de bedömningar och rekommendationer i tidigare granskning som avser Östersunds kommun.

5 REVISIONSKRITERIER

Vår bedömning har utgått från:

- Kommunallagen (2017:725)
- Socialtjänstlagen
- Socialstyrelsens föreskrifter inom området
- Mål och budget 2022 med plan 2023-2024

6 ANSVARIG STYRELSE/NÄMND

Granskningen avser vård- och omsorgsnämnden.

7 METOD

Granskningen har utförts genom inhämtning och granskning av relevanta dokument och intervjuer med MAR (medicinskt ansvarig för rehabilitering), forsknings- och utvecklingsansvarig, samordnare för det hälsofrämjande och fallförebyggande arbetet samt projektledare för AFCC (the Global Network of Age-friendly Cities and Communities). En översiktlig analys av statistik från Kolada har genomförts.

8 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

8.1 TIDIGARE GRANSKNING

Den tidigare granskningen avsåg både region Jämtland Härjedalen och Östersunds kommun. Sammanfattningen är uppdelad i två delar:

Region Jämtland Härjedalen har, enligt vår bedömning, under de år som granskats inte bedrivit ett samlat systematiskt arbete för att förebygga fallskador hos äldre. Framförallt primärvården har saknat ett tydliggjort uppdrag i detta avseende. Registrering av insatser liksom samlad uppföljning och analys har, många gånger på grund av tekniska skäl, inte varit möjliga att genomföra på ett systematiskt sätt. I många fall tillämpas ett snävt perspektiv där verksamheten ser till patienten i den aktuella vårdepisoden och inte i det vidare samhällsperspektivet.

Östersunds kommun tillämpar en strukturerad styrning och uppföljning för att förebygga fall och andra vårdskador. Denna styrning har inte varit tillfredsställande i den meningen att uppställda mål inte har uppnåtts. Kommunen har inte fullt ut tillämpat ett bredare samhällsperspektiv utan fokus har legat på vård- och omsorgsförvaltningens verksamheter. Kommunen har inte heller i tillräcklig utsträckning analyserat bakomliggande orsaksfaktorer och inte erbjudit de olika enheterna tillräckliga förutsättningar att nå uppsatta mål.

Då denna granskning endast avser Östersunds kommun har endast de bedömningar och rekommendationer som avser kommunen följts upp.

Nedan följer sammanfattningen av de underliggande bedömningarna.

Förutsättningar för enheterna att nå målen har inte säkerställts

Vård- och omsorgsnämndens har fastställt som mål att minska antalet fallskador och fallhändelser. Inga specifika uppdrag har däremot formulerats gentemot enheterna. Vår bedömning är att styrningen av det fallförebyggande arbetet delvis är tillfredsställande. Det har inte säkerställts att berörda enheter har förutsättningar att uppnå de uppsatta målen.

Rutiner för det fallförebyggande arbetet är ändamålsenliga

Medicinskt Ansvarig Sjuksköterska (MAS) och Medicinskt Ansvarig för Rehabilitering (MAR) inom Östersunds kommun har fastställt riktlinjer för förebyggande av fall och fallskada för personer. Vår bedömning är att dessa rutiner är ändamålsenliga.

Analysarbetet behöver utvecklas

Vår bedömning är att Östersunds arbete med fallförebyggande insatser till stora delar har varit systematiskt. Trots ett starkt fokus, gemensamma riktlinjer med mera, har dock kommunen inte uppnått sina målsättningar. Analysarbetet behöver utvecklas och gemensamma strategier tas fram. Vår bedömning är att enheterna behöver ett mer omfattande analys och processtöd för att ett bättre samlat resultat ska kunna uppnås.

Insatserna behöver intensifieras och breddas i ett samhällsperspektiv

Östersunds kommun har fastställt riktlinjer och rutiner för förebyggande av fall och fallskada inom samtliga boendeformer. Ett brett spektrum av insatser för att förebygga fall genomförs med fokus på individernas hemmiljö och allmänna tillstånd. Ökade arbets- och fysioterapeutresurser har tillkommit för att göra riskbedömningar och fallriskutredningar både i inomhus- och utemiljön. Hänsyn till individens integritet samt tidsbrist för personalen står i vägen för ett fullt genomförande av preventiva åtgärder. Östersunds kommun har inte formulerat något specifikt uppdrag till gatuverksamheten som omfattar förebyggande av fallskador. Vår bedömning är att Östersunds kommuns arbete med regelbundna

riskanalyser för att identifiera händelser som skulle kunna medföra ökad risk för fall i huvudsak är tillfredsställande, men insatserna behöver intensifieras och breddas i ett samhällsperspektiv för att uppsatta målsättningar ska uppnås.

Utbildningsinsatserna är i huvudsak tillfredsställande

Östersunds kommun genomför utbildningar i enlighet med fastställda riktlinjer. Utbildning sker vid arbetsplatser, i samband med arbetsplatsträffar (APT) samt kommungemensamt. På kommunens hemsida finns träningsfilmer att tillgå. Samtidigt har uttryckts behov av kompetensförstärkning rörande näringsintag och geriatrik; det senare med hänsyn till ökad vårdtyngd bland de vårdade individerna. Vår bedömning är att utbildningsinsatserna inom fallprevention i Östersunds kommun i huvudsak är tillfredsställande.

Uppföljningen är i huvudsak tillfredsställande men kan förbättras

Östersunds kommun bedriver en årlig omfattande verksamhetsuppföljning vilken dokumenteras i förvaltningens kvalitetsrapport. Uppföljningen grundas på flera källor, bland annat kvalitetsregistret Senior Alert. Vår bedömning är att kommunens uppföljning ger en god och bred beskrivning av verksamheten, avvikelser med mera. Uppföljningen är i huvudsak tillfredsställande, men kan förbättras och utvecklas vad gäller analys av mönster och bakomliggande orsaker.

Informationsarbetet bedrivs inte på ett strukturerat sätt

Östersunds kommun genomför informationsinsatser gentemot allmänheten bland annat i samband med olika kampanjer. Broschyrer har delats ut i daglighandel och pensionärer bjuds in till informationstillfällen. Information rörande fall förmedlas till personer som är föremål för kommunens omsorg. En tydliggjord kommunikationsplan för insatser finns däremot inte varför vår bedömning är att kommunen inte bedriver ett strukturerat informationsarbete gentemot allmänhet och berörda riskgrupper.

Följande rekommendationer lämnades i granskningen:

- De berörda enheternas förutsättningar att nå uppsatta mål för minskning av fallskador bör ses över och förbättras.
- Uppföljning och analys av bakomliggande orsaker och mönster behöver utvecklas och gemensamma strategier tas fram. Analys av bakomliggande orsaker och mönster bör ligga till grund för översyn av vilket kompetensbehov som finns bland personalen för att förstärka arbetet med fallprevention.
- Kommunens arbete med att minska fallolyckorna bör intensifieras och breddas utöver vård- och omsorgsförvaltningen i ett samhällsperspektiv för att uppsatta målsättningar ska uppnås.

Rekommendationer gemensamt för regionen och kommunen

- Gemensamma forum för lokal samverkan såsom analys av avvikelser med mera bör tillskapas.
- En kommunikationsplan för information om förebyggande fallrisker gentemot allmänheten och berörda riskgrupper bör utvecklas.
- Samordnad individuell plan (SIP) eller annan gemensam vårdplanering bör ske i större omfattning.

8.2 ALLMÄNT OM FÖREBYGGANDE AV FALLSKADOR

Definition

Enligt Socialstyrelsen är en fallskada ”en fysisk skada som uppstår när en person faller, det vill säga oavsiktligt hamnar på golvet eller marken. Skadan kan vara allt från lindrig till allvarlig”. Fallskadan betecknas som en vårdskada ”om hälso- och sjukvården hade kunnat vidta adekvata åtgärder för att förhindra fallet men så inte har skett, och patienten har drabbats av en skada, ett lidande eller en sjukdom alternativt har avlidit till följd av det¹.

Folkhälsomyndighetens mätningar

Fallolyckor bland äldre är en av de indikatorer som Folkhälsomyndigheten har valt för att mäta folkhälsa och dess förutsättningar². Vi har gjort en sammanfattning av de inledande delarna för att ge en övergripande bild av fallolyckor i Sverige. Fullständig lista över referenser inom parentes återfinns i bilaga 1.

Totalt vårdades 101 821 personer 65 år och äldre i slutenvård eller specialiserad öppenvård för fallolyckor 2020, vilket motsvarar 4 903 vårdade per 100 000 invånare 65 år och äldre. Det var vanligare bland kvinnor än bland män att vårdas för en fallolycka. Det var även vanligare att vårdas för en fallolycka bland personer med förgymnasial eller gymnasial utbildningsnivå jämfört med personer med eftergymnasial utbildningsnivå, och bland personer födda i övriga Norden jämfört med personer födda i Sverige. Under perioden 2006–2020 sågs en uppgång av antalet vårdade för fallolyckor per 100 000 invånare 65 år och äldre med 10 procent. Uppgången sågs i alla grupper. Dock sjönk antalet totalt sett och i samtliga grupper under 2020. Antalet vårdade för fallolyckor per 100 000 invånare 65 år och äldre varierade mellan länen med som lägst 4 331 fallolyckor och som högst 5 806 år 2016/20 (femårsmedelvärde).

Varje år behöver närmare 70 000 personer läggas in på sjukhus för vård på grund av en skada efter en fallolycka, där merparten av de inlagda är 65 år eller äldre (1). Skadan kan vara lindrig till allvarlig och kan innebära förlorad självständighet och försämrad livskvalitet eller leda till dödsfall. Fallrisken ökar med stigande ålder, bland annat på grund av muskelsvaghet, syn- och hörselnedsättning, försämrad balans och gångförmåga, samt sjukdom och medicinering. Fall är den vanligaste orsaken till att äldre skadar sig och är en av de tio vanligaste dödsorsakerna bland svenskar över 70 år (2). Närmare 1 000 personer 65 år och äldre dör varje år på grund av fallolyckor (3). Samhällets kostnader inom den specialiserade vården och vård och omsorg i kommunerna för fallolyckor var mer än 10 miljarder kronor 2014 (4).

Risken för fall bland äldre går att förebygga. Fysisk aktivitet, främst i form av balans- och styrketräning, ger tydligast minskad risk för fall och fallrelaterade frakturer. Hälsosamma matvanor, en säker miljö och kontroll på läkemedelsintaget anses också kunna minska fallrisken. Vad gäller alkohol kan det påverka effekten av många läkemedel, och även ett lågt alkoholintag kan påverka stabilitet och koordination hos personer över 65 år (5). Inom socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens verksamheter är det även viktigt att kontinuerligt värdera risken för fall, för att förebygga fallskador (6).

Kostnadsanalys

Socialstyrelsen har genomfört hälsoekonomiska beräkningar av fallpreventiva åtgärder för äldre som återfinns i rapporten Fallprevention – kostnadseffektiv åtgärd³ Av sammanfattningen framgår bl.a. att:

¹ Fallskador - Patientsäkerhet (socialstyrelsen.se)

² Folkhälsomyndigheten. Fallolyckor bland äldre, vårdade [Internet]. Stockholm: Folkhälsomyndigheten; 2022 [citerad 2022-08-09] Hämtad från: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/tolkad-rapportering/folkhalsans-utveckling/resultat/halsa/fallolyckor-bland-aldre/>

³ Fallprevention – en kostnadseffektiv åtgärd, Socialstyrelsen, artikelnummer 2022-5-7923

- Genomsnittlig kostnad för lindrigt skadade personer till följd av fallolycka uppskattas till ca 7 500 kronor. Lindrigt skadade personer antas ha drabbats av så pass lindriga skador att de inte får några negativa hälsoeffekter eller fysiska besvär som sänker deras livskvalitet.
- Genomsnittlig kostnad för svårt skadade personer till följd av fallolycka uppskattas till ca 273 600 kronor, där de största kostnaderna är till följd av slutenvård och behov eller utökad behov av omsorg efter fallolycka.
- Svårt skadade personers livskvalitet uppskattas minska med i genomsnitt 31 %, under första året efter fallolycka. För svårt skadade personer beräknas även kostnader till följd av informell vård av anhöriga. Denna kostnad uppgår till 10 500 kronor per svårt skadad person.
- Avlidna till följd av fallolycka uppskattas förlora i genomsnitt 6,3 kvalitetsjusterade levnadsår (QALY)⁴ per person, till följd av att de avlider tidigare än förväntad medellivslängd till följd av fallolyckan.
- Genomsnittlig kostnad för avlidna till följd av fallolycka uppskattas till ca 106 000 kronor, där de största kostnaderna är till följd av slutenvård och obduktioner.
- Totalt summeras de kostnadsposter för fallolyckor som inkluderats i rapporten för år 2020 till totalt 16,8 miljarder kronor, varav 11,3 mkr avser direkta kostnader för region och kommun.
- Av direkta kostnader uppgår kommunala kostnader till 6,5 miljarder kronor för omsorg, kommunal hälso- och sjukvård, rehabilitering och hjälpmedel medan de regionala kostnaderna uppgår till 4,8 miljarder kronor.
- Indirekta kostnader uppgår till 5,6 miljarder kronor, och avser kostnader relaterade till informell vård av anhöriga och QALY-förluster för den enskilde.

Slutsatsen i rapporten är att det kan finnas stora kostnadsbesparingar att uppnå till följd av fallprevention. Kostnadsbesparingarna kan möjliggöras genom att arbeta fallpreventivt för hemmaboende äldre innan de råkar ut för en fallskada. Övergripande överväger kostnadsbesparingarna som uppnås genom minskade fallolyckor de kostnader som tillkommer av att implementera åtgärderna. Vidare bedömer myndigheten att även om vissa åtgärder har en hög kostnad per QALY, bör det fallpreventiva arbetet i kommuner och regioner fortsätta och förstärkas ytterligare. Ett aktivt förhållningssätt till fallprevention kan leda till färre fallskador och ökad livskvalitet för de enskilda, och i flera fall även till kostnadsbesparingar.

Socialstyrelsen lyfter slutligen fram att de ser potential till att utveckla beräkningarna. Exempelvis genom att verksamhetsledning kan använda egna uppskattningar av effekter och kostnader för åtgärder utifrån lokala utvärderingar av fallpreventiva åtgärder, för att kunna beräkna den samhällsekonomiska nyttan.

8.2.1 Statistik från Kolada

I Kolada finns nyckeltal gällande fallskador som har hämtats från Patientregistret, Socialstyrelsen. Statistiken visar på att Östersunds kommun är en av de kommuner i Sverige som har högst andel fallskador både bland personer över 65 år och över 80 år. Östersund har även ett högre antal fallskador jämfört med kommunerna i Jämtland. Skillnaden är inte lika stor jämfört med kommuner i liknande storlek när det gäller åldersgruppen 65+.

Både i Östersund och övriga kommuner i Jämtland har antalet fallskador i åldersgruppen 65+ minskat betydligt från 2017-2020, medan antalet har ökat både i riket och i kommuner i liknande storlek.

⁴ QALY – kvalitetsjusterade levnadsår är ett mått på hälsa som väger samman livslängd och hälsorelaterad livskvalitet.

För åldersgruppen 80+ har antalet fallskador minskat för samtliga utom i riket då antalet har varit konstant senaste åren. Noterbart är att antalet fallskador för Jämtlands kommuner totalt sett har minskat mer än i Östersunds kommun.

Även när det gäller frakturer på lår och höft redovisar Östersunds kommun ett högre antal än övriga jämförelseobjekt. Antalet har dock minskat från 2017-2020. För åldersgruppen 80+ fanns även nyckeltal för 2021 vid rapportens färdigställande och de visar på en betydande minskning från 2020 till 2021.

Nyckeltal		2017	2018	2019	2020	2021
Fallskador bland äldre 65+, 3 årsm, antal/100 000 inv	Östersunds kommun	3882	3897	3792	3618	
	Riket	3296	3283	3299	3316	
	Jämtlands läns kommuner	3486	3406	3367	3242	
	Kommuner 50 000- 99 999 invånare	3506	3510	3526	3526	
Fallskador bland äldre 80+, 3 årsm, antal/100 000 inv	Östersunds kommun	76	75	75	73	69
	Riket	60	59	59	59	58
	Jämtlands läns kommuner	68	66	65	62	59
	Kommuner 50 000- 99 999 invånare	63	62	62	61	61
Personer 65+ med frakturer på lår och höft, antal/100 000 inv	Östersunds kommun	1129	1088	6*	969	
	Riket	834	822	806	789	
	Jämtlands läns kommuner	1052	1017	734	926	
	Kommuner 50 000- 99 999 invånare	832	819	721	792	

Statistik från Kolada (www.kolada.se) (*felrapporterad uppgift)

8.3 UPPDRAG, STRATEGIER M.M. RELATERAT TILL FALLSKADOR

8.3.1 Uppdrag

Vård- och omsorgsnämnden har under flera år haft mål och uppdrag relaterat till fallskador. Den tidigare granskningen genomfördes 2018 och vi har därför valt att redovisa nämndens uppföljning från 2019 och framåt.

År	Mål/uppdrag	Uppföljning
2019	Minska antalet fallskador bland individer 80+ till 70/1000 invånare år 2019.	Antalet uppgick till 75/1000 invånare. Genom Uppdragsenheten pågår ett arbete med att analysera avvikelser kopplat till fallhändelser. Resultatet presenteras under våren 2020. Det kan konstateras att mer kunskap behövs om varför förekomsten av fallolyckor är så hög i Östersunds kommun. Det pågår sedan hösten 2019 omfattande arbete för att minska fallolyckor och det är i dagsläget för tidigt att analysera effekterna av det. En sammanställning av alla de aktiviteter som gjordes under 2019 har gjorts. Aktiviteterna bygger på bästa tillgängliga kunskap och sker i samverkan med forskare(8). Bland annat sker detta genom forskningsprojektet Säkra steg som leds från Institutionen för Samhällsmedicin och Rehabilitering, Umeå Universitet (9). Ett liknande upplägg i det fallförebyggande arbetet planeras för 2020. Nämndens bedömning: Uppdrag ej genomfört.
2020	Fortsätta utveckla det fallförebyggande arbetet för att minska antalet fallolyckor	Med anledning av coronapandemin har flertalet av planerade aktiviteter ställts in eller anpassats utifrån rådande riktlinjer med social distansering. 2020 har ändå innehållit ett antal aktiviteter men främst riktad information till målgruppen äldre. Nämndens bedömning: Uppdraget genomfört.

2021	Fortsätta utveckla det fallförebyggande arbetet för att minska antalet fallolyckor	<p>Det fallförebyggande arbetet bedrivs aktivt och löpande enligt riktlinjer och rutiner. Det planerade fall-preventiva och hälsofrämjande arbetet med hälsoträffar för äldre medborgare utan eller med små insatser från nämnden har under stora delar fått skjutas på framtiden under år 2021 på grund av pandemin. Förvaltningen arbetar med generell information via kommunens hemsida. Utskick har skett under slutet av år 2020 till samtliga medborgare 70+ där det beskrivs varför fysisk aktivitet är så viktigt. Mot bakgrund av detta uppskattade utskick så har förvaltningen även skickat ut en broschyr under 2021 med fokus på utevistelse som ett sätt att ta hand om sin hälsa. Vad gäller fysisk aktivitet erbjuder numer alla mötesplatser någon form av fysisk aktivitet varje vecka, vanligen i form av promenadgrupper.</p> <p>Siffror i Kolada visar att det under 2020 var 73 fall-skador/1000 invånare 80+. Kommunen ligger fortfarande högt i statistiken men minskningen av fallskador börjar synas i den långsiktiga trenden. I Kolada så presenteras statistiken med 3-årsmedel och är därför ett "trögt" mått. Siffrorna som presenteras från ortopederna visar en viss minskning från år 2019 och en stor minskning år 2020. Förvaltningen arbetar fortlöpande på inom ordinarie verksamheter och det återstår att hålla i allt arbete och sikta mot att trenden ska fortsätta. Under perioden april år 2020 till april år 2021 hade andelen höftledsfrakturer minskat med 25% vilket tyder på att vård- och omsorgsnämndens fokus på frågan börjar ge resultat.</p> <p>Nämndens bedömning: Uppdraget genomfört</p>
2022	<p>Fullmäktigeuppdrag: Minska fallskador genom samverkan med andra berörda nämnder</p> <p>Nämnden har inget eget uppdrag gällande fallskador 2022</p>	<p>Vid genomgång i Stratsys noterar vi att det saknas aktiviteter för att genomföra uppdraget.</p> <p>I uppföljningen per T1 2022 framgår att arbetet med Age Friendly Cities and Communities (AFCC) pågår och involverar och engagerar övriga nämnder i kommunen. Utöver det arbetar Vård- och omsorgsförvaltningen vidare med aktiviteter kopplade till att minska fallolyckor.</p> <p>Nämndens bedömning är att uppdraget delvis kommer att genomföras.</p>

8.3.2 Strategi för ett Östersund för alla 2022-2027

Östersunds kommun är medlem i Världshälsoorganisationens (WHO) globala nätverk för äldrevänliga städer och samhällen – (Age-friendly cities and communities)(AFCC). Arbetet har inledningsvis bedrivits som ett projekt under perioden 1 februari 2020 – 30 juni 2022. När projektet avslutas ska det fortsatta utvecklingsarbetet ske inom ramen för kommunens ordinarie verksamhet utifrån antaget strategidokument⁵. Syftet med strategin är att lyfta fram de utvecklingsområden och insatser som behöver prioriteras för att möjliggöra ett aktivt och hälsosamt liv och åldrande för äldre och personer med funktionsnedsättning i Östersunds kommun. Vissa utvecklingsområden kan gynna det fallpreventiva arbetet även om det inte är det primära syftet, framförallt inom fokusområdet utemiljö som innehåller följande tre strategiska utvecklingsområden:

- utveckla utformningen av utemiljöer i samarbete med personer med olika funktionsnedsättningar,
- utveckla underhållet av gator och vägar samt parkeringssituationen,
- utveckla och trygga tillgängliga grönområden i kommunen.

⁵ Kommunfullmäktige 2022-06-20 § 142 Dnr 00163-2022

8.3.3 Riktlinje för äldreomsorg

Kommunfullmäktige har även fastställt riktlinje för äldreomsorg i Östersunds kommun⁶ utifrån det förslag som tagits fram av en speciellt tillsatt fullmäktigeberedning. I denna är det främst det första ställningstagandet, 4.1, som berör det fallpreventiva arbetet; Östersunds kommuns äldreomsorg arbetar hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande med individens behov i centrum, för att öka medborgarnas delaktighet, aktivitet och självständighet. Det sista ställningstagandet, 4.10, berör samverkan; Östersunds kommun har ett gott samarbete både inom kommunen och med externa aktörer för att säkerställa att medborgarna får sina individuella behov tillgodosedda.

8.3.4 Övriga styrdokument

Strategier för att möta framtida utmaningar inom vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde fastställdes 2013. Utifrån denna strategi har handlingsplan Hälsofrämjande kommun – med medborgarens fokus 2019-2021 tagits fram. I handlingsplanen finns bl.a. delmålet att antalet fallskador bland individer 80+ år ska minska till 70/1000 invånare. Aktiviteter för att nå delmålet är att årligen genomföra och följa upp genomförda fallförebyggande åtgärder, genomföra forskningsprojekt, utse en samordnare samt tydliggöra vilka krav som ska ställas på verksamheterna.

8.3.5 Analys av det fallpreventiva arbetet

Under hösten 2021 anställdes en samordnare för det fallförebyggande arbetet. I uppdraget ingår bl.a. utreda innehållet i och förutsättningar för det fallpreventiva arbetet på enhetsnivå. I början av utredningen gjordes en genomgång av statistik från Kolada för att identifiera kommuner och regioner som redovisar låga siffror gällande fallskador och höftfrakturer. Intervjuer genomfördes därefter med ett urval av dessa för att både fånga framgångsfaktorer i de enskilda kommunerna/regionerna och eventuella gemensamma framgångsfaktorer. Analysen visar på flera gemensamma framgångsfaktorer; ett strukturerat arbete med Senior Alert⁷, BPSD⁸, ett fungerande teamarbete och ett fungerande ledarskap.

Fokusintervjuer har genomförts på åtta enheter inom särskilt boende och liknande intervjuer pågår inom ordinärt boende (hemtjänst). Även privata utförare ingår i intervjuerna. Genomförda intervjuer visar på att enheterna använder Senior Alert i varierande utsträckning och att en av förklaringsfaktorerna är att det saknas riktlinjer. Enheterna upplever att det blir det ytterligare arbetsmoment att registrera uppgifterna i Senior Alert och de ser inte alltid möjligheterna med verktyget. Vidare har det framkommit att arbetsterapeuter och fysioterapeuter inte ingår i något ledningsteam eller sammanhang där verksamhetens utvecklingsbehov tas upp vilket försvårar planering av utbildningsinsatser och samsyn för ett fungerande teamarbete. Det har även framkommit att riktlinjerna för det fallförebyggande arbetet inte följs, framförallt följs inte teamstrukturen, och att det finns en otydlighet i uppdraget mellan enhetschef och den legitimerade personalen.

Otydligheter kring användandet av Senior Alert har även framkommit i en tidigare revisionsgranskning "Arbetet med förebyggande och behandling av undernäring"⁹.

8.4 SAMMANSTÄLLNING AV GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER

I detta avsnitt görs en avstämning av nuläget i förhållande till de bedömningar och rekommendationer som lämnades i den tidigare granskningen. Under rubriken nämndens svar återfinns dels nämndens svar på den tidigare rapporten¹⁰, dels de svar som nämndens presidium har lämnat till revisorerna i samband med hearing den 11 september 2020. En sammanfattning av genomförda intervjuer återfinns under rubriken nuläge.

⁶ Kommunfullmäktige 2022-06-20 § 141 Dnr 00346-2021

⁷ Senior alert är ett nationellt kvalitetsregister och ett verktyg för att stödja vårdprevention; prevention för äldre personer som riskerar att falla, få trycksår, minska i vikt, utveckla ohälsa i munnen och/eller har problem med blåsdysfunktion.

⁸ BPSD är ett nationellt kvalitetsregister för beteendemässiga och psykiska symptom vid demens

⁹ Revisionskontoret REV/00011&2020

¹⁰ Vård- och omsorgsnämnden 2019-05-02

Bedömning/rekommendation	Nämndens svar	Nuläge	Bedömning
<p>Förutsättningarna för enheterna att nå målen har inte säkerställts.</p> <p>Rekommendation:</p> <p>De berörda enheternas förutsättningar att nå uppsatta mål för minskning av fallskador bör ses över och förbättras.</p>	<p>Maj 2019</p> <p>I patientsäkerhetsberättelsen som medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS), medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) och verksamhetschef för hälso- och sjukvården har upprästat för 2019 finns mål och aktiviteter för att minska antalet fallhändelser inom vård- och omsorgsförvaltningen.</p> <p>Genom enheternas egenkontroller kommer MAS, MAR och verksamhetschefen att följa resultatet. Berörda enheter inom vård- och omsorgsförvaltningen har fått information om mål och aktiviteter under mars 2019.</p> <p>September 2020</p> <p>Genom att följa resultat av egenkontroller kan åtgärder sättas in vid behov. Resultatet av egenkontrollen för 2019 visar att fallskadorna inte har minskat. Olika aktiviteter har därför beslutats för 2020, bl.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erbjuder individuell fysisk träning till personer med fallrisk • Utökade resurser för arbetsterapeut och fysioterapeut till personer inom LSS • Förtydligat ansvar vid förskrivning av passiva larm • Göra en uppföljning av hur de styrande riktlinjerna för fallprevention används och fungerar. 	<p>Nämnden har haft uppdrag gällande fallpreventiva åtgärder sedan 10-12 år tillbaka. Det är däremot olika hur enheterna inom verksamheten har lyckats organisera det fallpreventiva arbetet. Riktlinjer finns framtagna för både särskilt boende och hemtjänst och bedömdes i tidigare granskning vara tydliga och välkända (7-8). Innan pandemin började förvaltningen se över hur riktlinjer och uppdrag fungerar i praktiken, men arbetat avstannade under pandemin. Till hösten 2022 har förvaltningen tillsatt en tjänst som ska ansvara för samordning av det fallpreventiva arbetet i både hemtjänst och särskilt boende. Bl.a. kommer intervjuer att genomföras ute på enheterna för att få en uppfattning om hur arbetet fungerar. Det kan innebära att riktlinjerna behöver justeras.</p> <p>Inom SÄBO anses inte uppdraget vara tydligt formulerat. Till de privata utförarna är det riktlinjerna som styr och inte fullmäktigeuppdragen och kommande avtal behöver tydligare kopplas till fullmäktigeuppdragen.</p> <p>Av riktlinjerna framgår att enhetscheferna ansvarar för att planera kontinuerlig utbildning i fallpreventivt arbete. Verksamheten vill inte ha årliga utbildningar utan vill själva styra över vilka utbildningar som ska genomföras. Många enheter har genomgått en webbaserad utbildning "Ett fall för teamet". Det finns dock ingen systematisk uppföljning av i vilken omfattning utbildningar genomförs. Goda exempel borde lyftas för att inspirera andra enheter.</p> <p>Två dietister har anställts med inriktning mot särskilt boende som arbetar både internt och mot de privata utförarna.</p>	

Bedömning/rekommendation	Nämndens svar	Nuläge	Bedömning
<p>Analysarbetet behöver utvecklas</p> <p>Rekommendation: Uppföljning och analys av bakomliggande orsaker och mönster behöver utvecklas och gemensamma strategier tas fram. Analys av bakomliggande orsaker och mönster bör ligga till grund för översyn av vilket kompetensbehov som finns bland personalen för att förstärka arbetet med fallprevention.</p>	<p>Juni 2019 Vård- och omsorgsförvaltningen behöver ge stöd till sina olika enheter för att utveckla analysen av fallhändelser och fallskador på enhetsnivå. Förvaltningen håller på att ta fram rapportmallar för analys av fallhändelser i verksamhetssystemet där avvikelser hanteras. Mallarna blir en viktig grund för att förvaltningen löpande ska kunna analysera fallhändelser på enhetsnivå. Vård- och omsorgsförvaltningen behöver utveckla den övergripande analysen av fallhändelser och fallskador i den årliga patientsäkerhetsberättelsen och kvalitetsrapporten.</p> <p>September 2020 Vård- och omsorgsförvaltningen har tagit fram rapportmallar för fallhändelser i verksamhetssystemet för risk- och avvikelserapportering. Dessa skickas varje månad till berörda enheter för att vara ett stöd till att utveckla analys och åtgärder av fallhändelser och fallskador på enhetsnivå. MAS, MAR och verksamhetschef HSL har utvecklat den övergripande analysen av fallhändelser och fallskador i den årliga patientsäkerhetsberättelsen och kvalitetsrapporten. Från 2018 tas data in via verksamhetssystemet för risk- och avvikelserapportering. Det handlar bland annat om uppgifter kring var och när fallhändelser sker och vilka fysiska konsekvenser dessa får. Resultatet av analysen kan leda till åtgärder som beskrivs i patientsäkerhetsberättelsen och kommuniceras till berörda verksamheter.</p>	<p>Alla fallhändelser registreras i DF respons¹¹ och varje enhet får månadsrapporter med samlad statistik. Vilket analysarbete som görs på individnivå och enhetsnivå varierar. Sammanställning av statistik och analys för ett verksamhetsområde görs på övergripande nivå i Patientsäkerhetsberättelsen.</p> <p>Det finns i nuläget ingen statistik gällande var fallskador för medborgare utan biståndsbedömd insats sker någonstans.</p> <p>Senior Alert anses vara ett viktigt hjälpmedel för att få en helhetsbild. Verktöget används i varierande utsträckning, risken är att enheterna ser Senior Alert som ett extra arbetsmoment och inte ser fördelarna. Genomförda intervjuer har visat på behov av riktlinjer för Senior Alert och enligt uppgift pågår ett arbete med att ta fram sådana riktlinjer.</p> <p>Förvaltningen tar fram Patientsäkerhetsberättelse men den görs på helheten och inte på enhetsnivå. Vid intervjuer lyfts att enheterna behöver ta ett större ansvar och att förvaltningen behöver få in mer information om deras egen analys. Två gånger per år skickas det ut frågor om fallprevention, exempelvis hur många äldre som det har gjorts riskanalyser för. Frågorna har förbättrats för att möjliggöra en aggregerad analys. Den legitimerade personalen har ett tydligt ansvar i riktlinjen.</p>	

¹¹ DF-respons är ett ärendehanteringssystem som bl.a. används för avvikelshantering

Bedömning/rekommendation	Nämndens svar	Nuläge	Bedömning
<p>Insatserna behöver intensifieras och breddas i ett samhällsperspektiv</p> <p>Rekommendation: Kommunens arbete med att minska fallolyckorna bör intensifieras och breddas utöver vård och omsorgsförvaltningen i ett samhällsperspektiv för att uppsatta målsättningar ska uppnås.</p>	<p>Juni 2019 Vård- och omsorgsförvaltningen behöver samarbeta med andra berörda förvaltningar inom kommunen för att bredda de fallförebyggande insatserna.</p> <p>September 2020 Förvaltningen har inte inlett något systematiskt samarbete med andra berörda förvaltningar inom kommunen för att bredda de fallförebyggande insatserna.</p>	<p>Inom ramen för AFCC har det gjorts en rad undersökningar både bland äldre och funktionsnedsatta för att få en uppfattning om vilka brister som finns, exempelvis, sand- och snöröjning, sittplatser och bänkar. I strategin (punkt 8.2.3) har det tydliggjorts att sandning och snöröjning behöver förbättras.</p> <p>De flesta olyckor sker dock inomhus och tanken var att göra hembesök (förebyggande säkerhetsbesök) och gå igenom sladdar, mattor etc men arbetet har skjutits upp.</p> <p>Internt är det främst med tekniska förvaltningen som samarbete anses vara aktuellt. Största bristen är samverkan med regionen och primärvården.</p> <p>Synpunkter som lyfts är att förvaltningen endast når de äldre som redan har insatser. Analys av kombinationer av läkemedel, alkohol, etc görs på äldreboende men inte för allmänheten. Primärvården borde också ha informationskampanjer.</p>	

Bedömning/rekommendation	Nämndens svar	Nuläge	Bedömning
<p>Informationsarbetet bedrivs inte på ett strukturerat sätt</p> <p>Rekommendation: En kommunikationsplan för information om förebyggande fallrisker gentemot allmänheten och berörda riskgrupper bör utvecklas.</p>	<p>Nämnden har inte kommenterat detta i sina svar. I årsredovisningen för 2021 framgår följande: Förvaltningen arbetar med generell information via kommunens hemsida. Utskick har skett under slutet av år 2020 till samtliga medborgare 70+ där det beskrivs varför fysisk aktivitet är så viktigt. Mot bakgrund av detta uppskattade utskick så har förvaltningen även skickat ut en broschyr under 2021 med fokus på utevistelse som ett sätt att ta hand om sin hälsa. Vad gäller fysisk aktivitet erbjuder numer alla mötesplatser någon form av fysisk aktivitet varje vecka, vanligen i form av promenadgrupper.</p>	<p>En broschyr har tagits fram och skickats ut men fortfarande finns ett behov av att arbeta mer systematiskt. Vecka 40 genomförs årligen fallpreventionsveckan med olika aktiviteter. Tidpunkten är vald utifrån att antalet fallskador ökar under oktober-mars. En stor kampanj har genomförts då flera kanaler användes, bussreklam, hälsocentraler, facebookannonser m.m. På hemsidan finns information om hälsofrämjande seniorträffar och träningsfilmer för att förhindra fallskador. Inom ramen för AFCC har tre broschyurer skickats ut till alla medborgare över 70 år.</p>	
<p>Rekommendation: Gemensamma forum för lokal samverkan såsom analys av avvikelser med mera bör tillskapas. Samordnad individuell plan (SIP) eller annan gemensam vårdplanering bör ske i större omfattning.</p>	<p>Maj 2019 Förvaltningen har forum för samverkan med primärvården där ansvariga chefer, MAS och MAR träffas. Tillsammans har ett arbete påbörjats med att ta fram en rutin kring fallförebyggande arbete för personer med hemtjänst som kommunen inte har ett hemsjukvårdsansvar för. Vård och omsorgsförvaltningen behöver tillsammans med Region Jämtland Härjedalen kartlägga behovet av ytterligare samverkan för att förbättra det fallförebyggande arbetet.</p> <p>September 2020 Vård- och omsorgsförvaltningen har forum för samverkan med primärvården där ansvariga chefer, MAS och MAR träffas. Arbetet med att ta fram en gemensam rutin kring fallförebyggande arbete avbröts då beslut togs om att ta fram en länsövergripande rutin. Arbetet med denna har pausats pga. rådande pandemi. Det finns ett stort behov av en gemensam rutin då många personer med fallrisk, som idag har lite stöd från hemtjänsten, inte uppfyller kriterier för kommunal hemsjukvård och därmed inte får tillgång till kommunens fallförebyggande insatser.</p>	<p>SIP:ar är fortfarande ett utvecklingsområde. Vid intervjuer har framkommit att <u>SIP:ar</u> anses krångligt och att det fungerade bättre med vårdplanering. Regelbundna möten med primärvården genomförs. Ambitionen var ett gemensamt arbetssätt för hela länet men pandemin kom emellan. Riskanalyser görs inte för de äldre som inte har hemsjukvård. Det finns inte några former för rapportering av fallskador till hälsocentralen av de medborgare som inte har hemsjukvård. Primärvården behöver hitta former för det preventiva arbetet. Förhoppningsvis kommer arbetet kring Nära vård att leda till ett bättre samarbete. Samarbetet med primärvården uppfattas fungera bättre i övriga kommuner i länet.</p>	

8.5 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Granskningens syfte har varit att bedöma om vård- och omsorgsnämnden har vidtagit åtgärder utifrån tidigare granskning i syfte att säkerställa att arbetet med att förebygga fallskador är ändamålsenligt.

Vår sammanfattande bedömning är att åtgärder har vidtagits och att åtgärderna även har gett viss effekt då antalet fallskador har minskat. Östersunds kommun har dock fortfarande ett högre antal fallskador jämfört med andra kommuner. Såväl de årliga mål- och budgetdokumenten som strategier och utvecklingsprojekt visar på att det fallskadepreventiva arbetet är prioriterat. Vi vill dock betona vikten av att arbetet prioriteras på operativ nivå och att det är viktigt att verksamheterna ges tillräckligt stöd. Strategier och uppdrag är tydliga gällande tillämpningen av ett bredare samhällsperspektiv men nämnden måste säkerställa att detta realiserar.

Vi är medvetna om att många åtgärder har skjutits upp pga. pandemin men vill även betona vikten av att nämnden säkerställer att arbetet återupptas allteftersom det är möjligt. Både i den här granskningen och i tidigare granskning har oklarheter kring användandet av Senior Alert framkommit.

8.5.1 Bedömning utifrån tidigare rekommendationer/bedömningar

Utifrån rapporten har vi sammanfattat bedömningar utifrån de bedömningar och rekommendationer som lyftes i tidigare granskning.

Bedömning/rekommendation	Svar	Bedömning
Förutsättningar för enheterna att nå målen har inte säkerställts	I huvudsak	Vård- och omsorgsnämnden har inte formulerat aktiviteter utifrån fullmäktiges övergripande mål för 2022. Fastställda riktlinjer finns men vid intervjuer framkommer att det varierar mellan enheterna hur väl de lyckas organisera det fallpreventiva arbetet. Vidare har det noterats att avtalen och uppdragen till de privata utförarna behöver justeras för att tydligare kopplas mot fullmäktigeuppdragen. Enheterna ansvarar själva för att utbildningar genomförs, det finns dock ingen systematisk uppföljning av i vilken omfattning utbildningar faktiskt genomförs. Vi instämmer i att goda exempel är viktiga att lyfta för att ge inspiration till övriga enheter.
Analysarbetet behöver utvecklas	Delvis	Patientsäkerhetsberättelsen upprättas på övergripande nivå och möjliggör därmed inte jämförelser mellan olika enheter. Fallhändelser registreras men analyser på enhetsnivå varierar och det saknas även statistik för de äldre som inte har insatser.
Insatserna behöver intensifieras och breddas i ett samhällsperspektiv	Delvis	Vård- och omsorgsförvaltningen har inte haft något strukturerat samarbete med övriga förvaltningar. För 2022 har förvaltningen ett uppdrag från fullmäktige att minska fallskador genom samverkan med andra berörda nämnder. I strategin för ett Östersund för alla 2022-2027 lyfts utveckling av utemiljöer och underhållet av gator och vägar som en del i det fallpreventiva arbetet. I granskningen har vi inte kunnat verifiera vilket samarbete som genomförs i praktiken.

Informationsarbetet bedrivs inte på ett strukturerat sätt	I huvudsak	Vård- och omsorgsnämnden har inte tagit fram någon kommunikationsplan. Däremot har broschyrer tagits fram och skickats ut till berörda åldersgrupper.
Gemensamma forum för lokal samverkan	Delvis	Gemensamma forum finns på olika nivåer. Arbetet med att ta fram en gemensam rutin kring det fallförebyggande arbetet avstannade under pandemin. Det har tidigare lyfts att det finns ett stort behov av en sådan rutin då personer med fallrisk och som har lite stöd från hemtjänst och/eller inte uppfyller kriterier för kommunal hemsjukvård inte får tillgång till kommunens fallförebyggande arbete.
Gemensam vårdplanering (SIP)	Delvis	Den gemensamma vårdplaneringen och upprättande av SIP:ar är fortfarande ett utvecklingsområde.

Vi rekommenderar vård- och omsorgsnämnden att:

- *Förtydliga och bryta ned de övergripande uppdragen från fullmäktige och vård- och omsorgsnämnden till tydliga aktiviteter till enheterna.*
- *Utveckla analys och uppföljning av fallskador på enhetsnivå.*
- *Se över kommande avtal med de privata utförarna så att uppdragen harmonierar med fullmäktige- och nämnduppdrag.*
- *Genomföra en strukturerad uppföljning av i vilken utsträckning utbildning genomförs på de enskilda enheterna samt att hitta arbetsätt för att lyfta goda exempel.*
- *Säkerställa att såväl uppdrag som strategi gällande ett strukturerat samarbete med andra förvaltningar genomförs i praktiken.*
- *Säkerställa att användandet av Senior Alert förtydligas.*
- *Tillsammans med region Jämtland Härjedalen se över behovet av en kommunikationsplan.*
- *Ta initiativ till att arbetet med att ta fram gemensamma rutiner för det fallförebyggande arbetet tillsammans med regionen och länets kommuner prioriteras.*
- *Tillsammans med region Jämtland Härjedalen fortsatt säkerställa att SIP:ar genomförs i större utsträckning.*

9 KVALITETSSÄKRING

Berörda uppgiftslämnare och verksamhetsansvariga har faktagranskat lämnade uppgifter som finns med i revisionsrapporten.

Projektledare svarar för kvalitetssäkring gentemot uppgiftslämnare och av de insamlade uppgifter som används i analysen. Projektledaren har det primära ansvaret för att den analys och de bedömningar och förslag som förs fram är tillräckligt underbyggda.

Ansvarig för kvalitetssäkring har det övergripande ansvaret för att kontrollera om granskningen har en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna/kontrollmålen, metoder, fakta, slutsatser/bedömningar och framförda förslag.

10 UNDERTECKNANDE

Projektledare/ansvarig för kvalitetssäkring:

Anneth Nyqvist
Certifierad kommunal revisor

BILAGA

Referenser

1. Socialstyrelsen. Statistik om skador och förgiftningar behandlade i slutna vård 2020. Stockholm: Socialstyrelsen; 2021. [citerad 22 oktober 2021]. Hämtad från: <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/statistik/2021-9-7575.pdf>
2. Institute for Health Metrics and Evaluation. Global Burden of Disease 2019. GBD Compare VizHub. Seattle: Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME), Washington: University of Washington; 2020. [citerad 22 oktober 2021]. Hämtad från: <https://vizhub.healthdata.org/gbd-compare/>
3. Socialstyrelsen. Statistikdatabas för dödsorsaker. Stockholm: Socialstyrelsen; 2021. [citerad 22 oktober 2021]. Hämtad från: https://sdb.socialstyrelsen.se/if_dor/val.aspx
4. Socialstyrelsen. Öppna jämförelser 2017: en god vård? Övergripande uppföljning utifrån sex frågor om hälso- och sjukvårdens resultat. Stockholm: Socialstyrelsen; 2018. [citerad 22 oktober 2021]. Hämtad från: <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/oppna-jamforelser/2018-1-4.pdf>
5. Socialstyrelsen. Kunskapsguiden. Förebyggande insatser: Alkohol och fallolyckor. Stockholm: Socialstyrelsen; 2020. [citerad 15 december 2021] Hämtad från: <https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/aldre/fallolyckor/forebyggande-insatser/alkohol/>
6. Socialstyrelsen. Kunskapsguiden. Förebyggande insatser: fallolyckor. Stockholm: Socialstyrelsen; 2020. [citerad 27 oktober 2021]. Hämtad från: <https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/aldre/fallolyckor/forebyggande-insatser/>
7. Riktlinje för förebyggande av fall och fallskada- personer med hemtjänst och kommunalt hemjukvårdsansvar, beslutad av verksamhetschef HSL 2018-02-21, reviderade 2020-02-11.
8. Riktlinjer för förebyggande av fall och fallskada- särskilt boende och korttidsvistelse, beslutad av verksamhetschef HSL 2018-02-20, reviderade 2019-11-13.
9. Säkra steg är en app med övningar för fallförebyggande styrke och balansträning. Säkra steg initierades hösten 2019 i samband med en omfattande informationskampanj genom pensionärsföreningar, sociala medier och utskick av en broschyr till samtliga hushåll med någon person 70 år eller äldre. Målgruppen för forskningsstudien Säkra steg var alla medborgare 70 år eller äldre boende i ordinärt boende med eller utan insatser från Vård och omsorgsförvaltningen.

Handläggare

Agneta Andersson
Enhetschef

Tjänsteskrivelse - Utredning av Aktivitetssamordnare för särskilda boenden

Sammanfattning av ärendet

Maria Nerpin (S), Anton Waara (S), Eva Marcusdotter (S), och Pontus Persson (S) lämnade en motion 2021-02-07. Motionärerna föreslog att Vård- och omsorgsförvaltningen och Kultur- och fritidsförvaltningen skulle utreda möjligheterna att anställa en aktivitetssamordnare som ökar antalet aktiviteter inom kommunens särskilda boenden samt höjer äldres livskvalitet.

De båda nämnderna yttrade sig i ärendet. Kommunstyrelsen beslutade 2021-11-09, § 361 att återremittera ärendet till Äldreomsorgsberedningen som inkom med sitt yttrande 2021-12-16. På förslag från Kommunstyrelsen biföll Kommunfullmäktige motionen som innebär att Kultur- och fritidsförvaltningen samt Vård- och omsorgsförvaltningen får i uppdrag att under våren 2022, utreda möjligheterna att anställa en aktivitetssamordnare inom kommunens särskilda boenden 2022-02-10, §17.

På en gemensam presidieberedning mellan Kultur- och fritidsnämnden och Vård- och omsorgsnämnden 2022-05-30 diskuterades ärendet. Beredningen ansåg att tjänsten organisatoriskt ska vara placerad på Kultur- och fritidsförvaltningen.

Kultur- och fritidsförvaltningen och Vård- och omsorgsförvaltningen har nu gemensamt utrett frågan och föreslår att en aktivitetssamordnare för särskilda boenden placeras på Kultur- och fritidsförvaltningen och att förvaltningen får en utökning i budget för att täcka ökade kostnader.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Vård- och omsorgsnämnden antar förvaltningens utredning kring införandet av en aktivitetssamordnare för boende på SÄBO.
2. Vård- och omsorgsnämnden föreslår Kommunfullmäktige att ärendet ska hanteras inom budgetprocessen för 2024.

Underlag för beslut

- Utredning Aktivitetssamordnare SÄBO

Handläggare

Agneta Andersson
Enhetschef

- Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-12-12

Beslutet skickas till

- Jon Söder, Kultur och fritidsförvaltningen
- Kommunfullmäktige
- Agneta Anderzon, Vård- och omsorgsförvaltningen
- Robert Brandt Vård- och omsorgsförvaltningen
- Anna-Carin Svedén, Kultur- och fritidsförvaltningen

Bakgrund

Maria Nerpin (S), Anton Waara (S), Eva Marcusdotter (S), och Pontus Persson (S) lämnade en motion 2021-02-07. Motionärerna föreslog att Vård- och omsorgsförvaltningen och Kultur- och fritidsförvaltningen skulle utreda möjligheterna att anställa en aktivitetssamordnare som ökar antalet aktiviteter inom kommunens särskilda boenden samt höjer äldres livskvalitet.

De båda nämnderna yttrade sig i ärendet. Kommunstyrelsen beslutade 2021-11-09, §361 att återremittera ärendet till Äldreomsorgsberedningen som inkom med sitt yttrande 2021-12-16. På förslag från Kommunstyrelsen biföll Kommunfullmäktige motionen som innebär att Kultur- och fritidsförvaltningen samt Vård- och omsorgsförvaltningen får i uppdrag att under våren 2022, utreda möjligheterna att anställa en aktivitetssamordnare inom kommunens särskilda boenden 2022-02-10, §17.

På en gemensam presidieberedning mellan Kultur- och fritidsnämnden och Vård- och omsorgsnämnden 2022-05-30 diskuterades ärendet. Beredningen ansåg att tjänsten organisatoriskt ska vara placerad på Kultur- och fritidsförvaltningen.

Utredningen

En beredningsgrupp bestående av Jon Söder, samordnare civilsamhälle på Kultur och fritidsförvaltningen och Agneta Anderzon, enhetschef mötesplatser/anhörigstöd på Vård- och omsorgsförvaltningen har skrivit utredningen. Beredningsgruppen har i utredningen rådfrågat inom kommunen, frågat andra kommuner och även olika potentiella aktivitetsaktörer för att få en så heltäckande bild som möjligt av hur en tjänst kan utformas och vad som kan ingå i den.

Handläggare

Agneta Andersson
Enhetschef

Utredningen visar att en aktivitetssamordnare för särskilda boenden ser ut att kunna vara de boendes röst för att aktiviteter verkligen ska bli av och att det ska vara rätt aktiviteter för varje boende. Utredningen visar att funktionen kan vara en katalysator för att aktiviteter ska bli av, men då paletten av möjliga aktiviteter är så pass stor kan en övergripande, sammanhållande roll möjliggöra att det blir en bredd av aktiviteter som kan möta upp den heterogena grupp av människor som bor på särskilda boenden. Utredningen håller med om att rollen bör vara placerad på Kultur- och fritidsförvaltningen, dels för att få tillgång till upparbetade nätverk, dels för att fokus ska vara på aktiviteter och inte vård. Det förutsätter dock att verksamhetschefen för särskilda boenden kan introducera rollen för enhetschefer både vid uppstart av tjänsten och sen när enhetschefer byter jobb. Det ger aktivitetssamordnarrollen legitimitet och enhetscheferna får en förståelse för att aktiviteter är prioriterade.

Slutligen

Förvaltningen föreslår att ärendet ska hanteras inom budgetprocessen 2024. Då tar förvaltningen med att starta upp verksamheten aktivitetssamordnare för boende på SÄBO som ett uppdrag och äskar medel för att täcka kostnaderna i uppdraget.

Underskrifter

Robert Brandt
Förvaltningschef

Agneta Anderzon
Enhetschef

Aktivitetssamordnare SÄBO

Utredning av finansiering och organisering av
en aktivitetssamordnartjänst för särskilda
boenden i Östersunds kommun

Dokumenttitel:	Aktivitetssamordnare SÄBO
Dokumentansvarig:	Jon Söder, Samordnare civilsamhälle, Agneta Anderzon, enhetschef mötesplatser/anhörigstöd
Dokumenttyp:	Utredning
Berörd verksamhet:	Vård och omsorgsförvaltningen, Kultur- och fritidsförvaltningen
Diarienummer:	00162-2022
Skapad:	2022-11-04
Senast reviderad:	Klicka här för att ange datum
Antal sidor:	19
Författare:	Jon Söder, Agneta Anderzon

Innehåll

1. Bakgrund	4
1.1. Motionen	4
1.1.1. Kultur- och fritidsnämndens yttrande.....	4
1.1.2. Vård- och omsorgsnämndens yttrande.....	5
1.1.3. Äldreomsorgsberedningens yttrande	5
1.1.4. Gemensam presidieberedning	5
1.2. Metod	6
1.3. Kommunala styrdokument	7
1.3.1. Riktlinje för äldreomsorgen i Östersunds kommun	7
1.3.2. Handlingsplan för Ett Östersund för alla	8
1.3.3. Riktlinje för arbetet med Nationella minoriteter	8
1.3.4. Riktlinje för jämställdhet	9
1.3.5. Riktlinje för minskad ojämlikhet.....	9
2. Omvärldsbevakning	10
2.1. Sundsvalls kommun	10
2.2. Örnsköldsviks kommun.....	10
2.3. Skellefteå kommun	11
2.4. Umeå kommun	11
3. Förutsättningar i Östersund	12
3.1. Vård- och omsorgsförvaltningen	12
3.1.1. Särskilda boenden	12
3.1.2. Mötesplatser	12
3.2. Kultur- och fritidsförvaltningen	13
3.2.1. Kultur- och fritidsenheten	13
3.2.2. Biblioteket	13
3.2.3. Kulturskolan	14
3.3. Kulturproducenter	14
3.3.1. Region Jämtland Härjedalen/Estrad norr	14
3.3.2. Jamtli	14
3.3.3. Riksarkivets pedagogiska verksamhet.....	15
3.3.4. Näringsliv – kulturella och kreativa näringar.....	15
3.3.5. Civilsamhälle.....	15
3.3.5.1. Studieförbund.....	15
3.3.5.2. Kulturföreningar	16
3.3.5.3. Idrott och föreningar	16
3.3.5.4. Övriga.....	16
4. Sammanfattning och slutsats	16

4.1. Utredningens förslag	17
4.2. Organisation	17
4.3. Arbetsuppgifter.....	18
4.3.1. Kontakt med särskilda boenden.....	18
4.3.2. Kontakt med kultur- och aktivitetsproducenter.....	18
4.3.3. Mötesplatser	19
4.3.4. Överbrygga samarbetet mellan förvaltningarna	19
4.4. Budget.....	19

1. Bakgrund

1.1. Motionen

Maria Nerpin (S), Anton Waara (S), Eva Marcusdotter (S), och Pontus Persson (S) lämnade en motion 2021-02-07. Motionärerna föreslog att Vård- och omsorgsförvaltningen och Kultur- och fritidsförvaltningen skulle utreda möjligheterna att anställa en aktivitetssamordnare som ökar antalet aktiviteter inom kommunens särskilda boenden samt höjer äldres livskvalitet.

Motionärerna menade bland annat att pandemin med medföljande isolering har varit påfrestande för många 70+ men att arrangemangen även i mer normala tider är varierande i kvalitet och antal på våra särskilda boenden, och ofta beroende av i vilken mån det finns lokala eldsjäljar på plats bland personalen. De uttryckte att vardagen på kommunens särskilda boenden ofta är enahanda, med få tillfällen till stimulans och omväxling.

Motionärerna ansåg att det finns många goda exempel i andra kommuner på hur engagerade aktivitetssamordnare eller motsvarande bidrar till guldkanter i vardagen och minnesvärda upplevelser.

De båda nämnderna yttrade sig i ärendena. Ärendet var sen i Kommunstyrelsen för beslut 2021-11-09, §361. Kommunstyrelsen beslutade då att återremittera ärendet till Äldreomsorgsberedningen som inkom med sitt yttrande 2021-12-16. På förslag från Kommunstyrelsen (2022-01-18 §17), biföll Kommunfullmäktige motionen *som innebär att Kultur- och fritidsförvaltningen samt Vård- och omsorgsförvaltningen får i uppdrag att under våren 2022, utreda möjligheterna att anställa en aktivitetssamordnare inom kommunens särskilda boenden 2022-02-10, §17.*

På en gemensam presidieberedning mellan Kultur- och fritidsnämnden och Vård- och omsorgsnämnden 2022-05-30 diskuterades ärendet.

1.1.1. Kultur- och fritidsnämndens yttrande

Kultur- och fritidsnämnden skrev i sitt yttrande (2021-05-19, §73) att en aktivitetssamordnare bör vara placerad under Vård- och omsorgsförvaltningen eftersom motionen rör en aktivitetssamordnare för särskilt boende. Kultur- och fritidsförvaltningen menade att de ser positivt på att livskvaliteten höjs för våra äldre. Nämnden angav tre områden där de kan bidra:

- Nätverk och kunskap om kultur- och fritidsområdet. Förvaltningen kan vara Vård- och omsorgsförvaltningen behjälpliga med att hitta lämpliga aktiviteter.
- Kulturskolan är främst en skolverksamhet och kan om det passar undervisningen bidra med underhållning för målgruppen.
- Biblioteket har idag samarbeten med Vård- och omsorgsförvaltningen när det gäller daglig verksamhet, mötesplatserna och digital kompetens. Biblioteket bidrar

gärna och kan vara en samverkanspartner om till exempel en aktivitetssamordnare driver och leder samarbetet.

1.1.2. Vård- och omsorgsnämndens yttrande

Vård- och omsorgsnämnden är i sitt beslut 2021-06-24, §47 positiva till motionen, men ville dock understryka att det inte är kvantiteten av aktiviteter som med automatik höjer de äldres livskvalitet. Det är upplevelsen av aktiviteten, det vill säga kvaliteten, för den enskilde individen, som måste stå i fokus.

I Vård- och omsorgsnämndens nuvarande krav på verksamheten inom särskilt boende ska varje boende planera för minst 3 gemensamma aktiviteter per vecka. Vid förvaltningens genomgång av planerade aktiviteter visar det sig att de flesta boenden planerat för 3-7 gemensamma aktiviteter per vecka.

Varje boende har ett utsett kulturombud. Syftet med kulturombud är att klargöra vikten av, och verka för att, social och kulturell stimulans blir en naturlig del på särskilt boende. Kulturombudet ansvarar för att planera de gemensamma aktiviteter som ska genomföras på boendet men det är inte nödvändigtvis de som genomför aktiviteterna. Ombudet behöver ta hjälp med planeringen av de som bor på boendet och av sina arbetskamrater.

Vård- och omsorgsnämnden såg positivt på förslaget om en aktivitetssamordnare för de särskilda boendena. En sådan funktion skulle kunna samarbeta med mötesplatsernas samordnare samt vara en länk till Kultur- och fritidsförvaltningen och till det övriga civilsamhället. Aktivitetssamordnaren skulle också kunna vara en drivmotor och idéspruta till enheternas kulturombud för ökad kunskap och nytänkande.

Nämnden uttryckte också att det är viktigt att en eventuell aktivitetssamordnare planerar aktiviteter i samråd med enheternas kulturombud som har kännedom om behov, funktion och intressen hos de som bor på varje boende.

Vård- och omsorgsnämnden menar sig behöva utreda hur en aktivitetssamordningstjänst skulle kunna finansieras och organiseras. Förutom lönekostnader kan det tillkomma kostnader för ytterligare aktiviteter, personalresurser, material, resor med mera.

1.1.3. Äldreomsorgsberedningens yttrande

I yttrandet från Äldreomsorgsberedningen, 2021-12-05, går att läsa att en enig beredning delar kommunledningsförvaltningens förslag till beslut.

1.1.4. Gemensam presidieberedning

På den gemensamma presidieberedningen mellan Kultur- och fritidsnämnden och Vård- och omsorgsnämnden 2022-05-30 antecknades följande:

Under mötet diskuteras vad arbetsbeskrivningen för en aktivitetssamordnare är/bör vara.

Idag finns aktivitetsansvariga vid särskilda boenden. Det förvaltningen är i behov av är en samordnande funktion som kan höja kvalitén på befintliga aktiviteter och förbättra utbudet. Aktivitetssamordnaren är tänkt att jobba primärt mot de särskilda boendena.

Tanken med motionen är att man ska gå över förvaltningsgränserna mellan Vård- och omsorgsförvaltningen (VOF) och Kultur- och fritidsförvaltningen (KFF) då det finns positiva synergieffekter att hämta från ett samarbete mellan VOF och KFF.

Aktivitetssamordnaren bör organisatoriskt sett tillhöra KFF. Detta med anledning av att fokuset inte ska läggas allt för mycket på vård- och omsorgsdelen.

I andra kommuner organiseras detta ofta hos social- och arbetsmarknadsnämnden. Goda exempel kan tas med i en utredning vilket gör att vi inte behöver starta från ruta ett.

En aktivitetssamordnare kan medföra att vi får en större möjlighet att göra fler aktiviteter som anpassas till fler individers egna önskemål. De aktiviteter som finns idag är inte tillräckliga.

Kommunens mötesplatser är också intressanta ställen som man kan skapa aktiviteter på. Däremot finns det en fördel med att smalna av uppdraget initialt till samtliga särskilda boenden (inklusive privata utförare). Detta med anledning av att behovet är allra störst på särskilda boenden, varför fokus kanske inte ska läggas på mötesplatserna som redan har en välfungerande verksamhet.

En aktivitetssamordnare kan vara navet/kontaktperson mellan föreningarna och medborgarna, men det finns en rekryteringsutmaning i detta.

Biblioteket har samverkat med personal på mötesplatserna och varit ute och informerat om vad de kan erbjuda. Har även varit hos en pensionärsförening i Lit.

Har även ett uppdrag om digital satsning. Kulturskolan kan göra en hel del. Det behövs dock någon form av samordnare för detta.

Det är bra om man äskar pengar från fullmäktige. Särskilt om samordnaren ska finnas inom kultur- och fritidsförvaltningen.

Det är viktigt att huvuduppdraget är avgränsat. Samordnaren kommer dock bli en resursbank som kan säljas in mot andra ställen. Vill man veta vem som kan mycket om olika arrangemang kommer man kunna kontakta samordnaren.

1.2. Metod

En beredningsgrupp bestående av Jon Söder, samordnare civilsamhälle på Kultur och fritidsförvaltningen och Agneta Anderzon, enhetschef mötesplatser/anhörigstöd på Vård- och omsorgsförvaltningen har skrivit utredningen. Beredningsgruppen har i utredningen rådfrågat inom kommunen, frågat andra kommuner och även olika potentiella aktivitetsaktörer för att få en så heltäckande bild som möjligt av hur en tjänst kan utformas och vad som kan ingå i den. Beredningsgruppen har via samtal eller e-post fått in synpunkter från:

- Elin Fluor, utvecklingsstrateg, Kommunledningsförvaltningen
- Sonny Hoffman, utvecklingsstrateg, Kommunledningsförvaltningen
- Sonny Rim, utvecklingsstrateg, Kommunledningsförvaltningen
- Camilla Olofsson, samisk utvecklingsstrateg, Kommunledningsförvaltningen
- Anna Westh, verksamhetschef, Hemtjänst och särskilda boenden, Vård- och omsorgsförvaltningen
- Lena Bystrom, kultursamordnare, Kultur- och fritidsförvaltningen
- Maj Eriksson, bibliotekschef, Kultur- och fritidsförvaltningen
- Anna Amelin Örjebo, kulturskolechef,, Kultur- och fritidsförvaltningen

Verksamma i Östersund men utanför kommunens organisation har beredningsgruppen varit i kontakt med följande:

- Kerstin Pettersson Schaletzky, kultursamordnare, Region Jämtland Härjedalen
- Malin Bäckström, sektionsledare Pedagogiska sektionen, Jamtli
- Jim Hedlund, pedagog, Riksarkivet
- Gerd Larsson Lundgren, Verksamhetsutvecklare, Studieförbundet Vuxenskolan
- Carina Modén-Aronsson, idrottskonsulent, RF-SISU

Beredningen har varit i kontakt med följande kommuner och frågat om aktivitetssamordnare: Hudiksvall, Umeå, Örnsköldsvik, Uddevalla, Varberg, Halmstad, Mora, Arvika, Sundsvall och Skellefteå.

1.3. Kommunala styrdokument

Östersunds kommun har styrdokument för att säkerställa inriktningen på sina olika verksamheter och till exempel att vissa grupper inte kommer i kläm. Kort sagt handlar det om att låta människor få delaktighet och utrymme att påverka sin egen tillvaro och vara sig själva. Det handlar både om att följa lagar och sätta en lokal ambitionsnivå. I det här fallet, när en ny tjänst ska utformas, är det viktigt att ha med sig relevanta aspekter. Nedan följer utdrag från några av kommunens styrdokument och reflektioner kring vad det betyder för verksamheten.

1.3.1. Riktlinje för äldreomsorgen i Östersunds kommun

Syftet med Riktlinjen är att säkerställa att kommunens medborgare erbjuds en god äldreomsorg.

Östersunds kommuns äldreomsorg arbetar hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande, med individens behov i centrum, för att öka medborgares delaktighet, aktivitet och självständighet. Östersunds kommun skapar förutsättningar för att så många medborgare som möjligt ska kunna leva självständiga liv utan kommunens insatser. De medborgare som är i behov av äldreomsorg ges inflytande över sin situation och insatserna utformas enligt

arbetsmodellen ”Individens Behov i Centrum” för att ta vara på medborgarens egna resurser och stödja ett så självständigt liv som möjligt.

Att arbeta enligt arbetsmodellen IBIC ”Individens Behov i centrum” förutsätter att man lyssnar in hur individen vill ha sin vård och omsorg och även det sociala innehållet i vardagen. Det är inte möjligt att hitta aktiviteter som passar alla som bor på samma boende. Därför är det viktigt att erbjuda ett varierat utbud och vara lyhörd över vilka intressen och behov som den boende har. Då ger individen, i linje med riktlinjen, möjlighet att påverka alla delar som hen behöver stöd med.

1.3.2. Handlingsplan för Ett Östersund för alla

I handlingsplanen som arbetats fram i projektet Ett Östersund för alla finns aktiviteter som tangerar utredningen om aktivitetssamordnare för SÄBO. Flera av punkterna nedan är absolut uppgifter som en aktivitetssamordnare kan arbeta med eller främja.

- Skapa förutsättningar för att umgås över generationsgränser inom vård- och omsorgsverksamhet i högre utsträckning (arbeta med åldersintegration)
- Initiera olika former av samverkan mellan Vård- och omsorgsförvaltningens mötesplatser och Barn- och utbildningsförvaltningen (skolor och fritidsgårdar) respektive Kultur- och fritidsförvaltningen
- Undersöka förutsättningar för samverkan mellan grundskola och särskilt boende (t.ex. att en skolklass skulle kunna vara knuten till ett visst särskilt boende och hjälp till att göra olika aktiviteter)
- Utveckla nya arbetsformer/insatser för att motverka ofrivillig ensamhet.
- Öka kunskapen om digital teknik hos äldre och personer med funktionsnedsättning, för att minska det digitala utanförskapet

1.3.3. Riktlinje för arbetet med Nationella minoriteter

Östersunds kommun är samisk förvaltningskommun. Här är utdrag från några av de ställningstaganden som Östersunds kommun har beslutat:

Samer ska få sociala insatser, vård och omsorg av samiskspråkig personal med kompetens i och lyhördhet för samisk kultur. När någon som tillhör en nationell minoritet önskar sociala insatser, vård eller omsorg helt eller till väsentlig del på finska, jiddisch, romani chib eller meänkieli ska kommunen sträcka sig långt för att tillgodose önskemålet. Samer och personer som tillhör övriga nationella minoriteter och får kommunala sociala insatser, vård eller omsorg ska få möjlighet att bibehålla sin kultur och identitet.

Östersund ska vara en attraktiv kommun för samer att leva i där samer och samisk kultur lyfts fram som en självklar och berikande del av samhället.

Samer ska ha reellt inflytande i kommunala frågor som berör dem. Samtliga nämnder ansvarar för att kartlägga vilka frågor som samer anser berör dem och samråda med dem i dessa enligt minoritetslagens definition

I Östersund finns inget särskilt boende bara för samer. Det är kö till boenden och när en plats är ledig så fylls platsen med den person som är på tur. Det innebär att de samer som bor i särskilda boenden är utspridda. Kopplat till samiska utvecklingsstrategen finns en särskild pott för att skapa aktiviteter för nationella minoriteter varför det är möjligt att finansiera aktiviteter för till exempel samer eller andra nationella minoriteter på boendena och sen med färdtjänst skjutsa när det är möjligt.

1.3.4. Riktlinje för jämställdhet

Här är valda delar av relevanta ställningstaganden:

Östersunds kommun ska arbeta progressivt och föregå med ett gott exempel för att öka jämställdheten i samhället. Östersunds kommun ska i samtliga kommunala områden uppmuntra och i största möjliga mån prioritera åtgärder som leder till en ökad jämställdhet.

Östersunds kommun ska vara ett föredöme i att bekämpa normer och stereotyper utifrån kön, könstillhörighet och könsuttryck samt i att bryta könsuppdelningen i samhället och möjliggöra ett fullständigt deltagande. Östersunds kommun anser det grundläggande att bryta normer och stereotyper kring kön, könsuttryck och könstillhörighet för att öka jämställdheten i samhället.

Det är viktigt att skapa aktiviteter utifrån från varje individs önskemål och behov, inte utifrån antaganden baserade på kön eller könsidentitet. Det ska säkerställas att alla individer är och känner sig inkluderade och välkomna, oavsett typ av aktivitet.

1.3.5. Riktlinje för minskad ojämlikhet

Riktlinjen rör mänskliga rättigheter, särskilt barnkonventionen, konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och personer över 65 år. Här är valda delar från ställningstaganden i riktlinjen:

Individen är delaktig i utformning och beslut av personliga lösningar som har hög kvalitet och är likvärdiga i Östersunds kommun. Individuella stöd och lösningarna kan ses som kompensation av brister i samhällets utformning eller som kompensation av funktionsförmåga. Individuella stöd och lösningar kan vara avgörande för individens möjlighet till delaktighet för att säkerställa oberoende, självbestämmande och självständighet hos individen. För att göra träffsäkra insatser och lösningar är individen delaktig.

För att individer på SÄBO, personer med olika grader av funktionsförmåga, olika intressen och bakgrund, ska kunna delta på aktiviteter som är relevanta och meningsfulla behöver det finnas en kunskap om dem, deras intressen och förmågor och att de kan vara delaktiga när aktivitetsutbudet ska skapas.

2. Omvärldsbevakning

Vi har varit i kontakt med följande kommuner: Hudiksvall, Umeå, Örnsköldsvik, Uddevalla, Varberg, Halmstad, Mora, Arvika, Sundsvall och Skellefteå.

Av de kommuner vi varit i kontakt med är det bara Sundsvall, Örnsköldsvik och Skellefteå som har eller har haft en aktivitetssamordnare. Övriga kommuner har aktivitetsansvarig på varje boende på samma sätt som vi har. Nedan redogörs erfarenheterna från de kommuner som har aktivitetssamordnare.

2.1. Sundsvalls kommun

Sundsvalls kommun har precis anställt en aktivitetssamordnare: Tjänsten ska samordna aktiviteter mot SÄBO. Aktivitetsombuden som finns på alla boenden ska kunna utföra aktiviteterna i samverkan med föreningar. Samordnaren ska arbeta mot alla boenden, föreningar volontärer och andra förvaltningar.

Avtal kommer skrivas med föreningar och volontärer om hur de ska samverka med boenden utifrån det bidrag som de får från kommunen.

- Samordnaren ska göra en handlingsplan för hur arbetet med aktiviteter på boenden ska genomföras. Det ska vara tydligt formulerat vad aktivitetsombuden ska göra och det ska definieras vad är en aktivitet, en kulturaktivitet och vad definieras som vanlig vardag. Det är viktigt att lyssna av med de som bor på boendena. Idag är utbudet väldigt olika beroende på hur engagerad chefen på boendet är.
- Samordnaren ska även gör en inventering över alla boenden fysiskt, vilka möjligheter och förutsättningar det är på varje ställe. Det ska göras en sammanställning över inventarier och digitala verktyg som finns så att man kan låna emellan enheterna.

Sundsvalls kommun har skapat ett digitalt forum, ett Samarbetsrum, som enhetschefer anhöriga frivilliga organisationer och personal har tillgång till där man ställa frågor eller till exempel skriva att på ett visst boende behövs nu två volontärer som kan något om trädgård.

2.2. Örnsköldsviks kommun

Örnsköldsviks kommun har sedan den 21/12-21 tillsatt en aktivitetssamordnare som arbetar mot särskilda boenden.

Det är ett projekt som sträcker sig fram till den 31/12-22 då det ska utvärderas.

Uppkomsten till tjänsten var att några boenden fick väldigt dåligt betyg då man utvärderade social aktivering.

Varje boende har personal med ansvar att ordna med aktiviteter. Uppdraget för samordnaren är att handleda och peppa personalen på boendena så att de kan ordna aktiviteter. Samordnaren utför inte aktiviteterna men är mycket ute för att hjälpa till att organisera så att det finns tid till aktiviteter. Samordnaren har sammanställt förslag på olika aktiviteter som man kan erbjuda. Hen har ingen egen budget utan det finns medel fördelat på alla boenden. Hen ser att behovet är stort att det är viktigt med en övergripande funktion som driver på att det erbjuds olika aktiviteter.

En erfarenhet är att personalen på boendena i en del fall inte prioriterar och planerar att skapa förutsättningar för att aktiviteter ska kunna genomföras på samma sätt som man prioriterar och planerar vårdbesök. När de väl gör det skapas fler möjligheter att genomföra aktiviteter än vad som på förhand kanske verkade möjligt. På det viset får aktivitetssamordnaren en viktig roll att stötta boendena i att nyttja sina resurser så att aktiviteter sen kan genomföras.

2.3. Skellefteå kommun

Skellefteå kommun har tidigare haft en samordnare men har nu fördelat aktivitetsbudgeten på aktivitetsombud på varje boende. På frågan om varför Skellefteå kommun inte längre har en samordnare svarar kommunens representant att boendenas aktivitetsombud kan göra bättre individuella anpassningar när de får bestämma utbudet själva. När de hade en samordnare bestämde denne utbudet vilket inte lika bra svarade mot individuella önskemål. Fördelen var att man kunde få bättre pris när man till exempel bokade in samma artist till 10-20 boenden.

En slutsats för utredningen är rimligen att ett viktigt uppdrag för kommunens samordnarroll är att upprätthålla kontakt och stämna av med respektive boende vilka aktiviteter och inslag som är bäst lämpade för dem för att satsningen ska vara lyckad.

2.4. Umeå kommun

Umeå berättar att det som varit viktigt för deras ombud är att man fått träffa andra i nätverksträffar för att bli inspirerade, sprida goda exempel och känna en tillhörighet. Det är inte alltid lätt att vara aktivitetsansvarig i en personalgrupp om inte uppdraget är tydligt från enhetschefen så att det finns acceptens för uppdraget. Deras målsättning är att de ska anpassa aktiviteterna som de erbjuder utifrån vilka som bor där vilket innebär på ett boende som är nischat mot finsktalande medborgare ska de erbjuda minst en aktivitet i veckan på finska.

Utredningens reflektion utifrån detta: Även om Östersunds kommun inte har nischade boenden för till exempel sameer så bör vi ta reda på om vi har sameer som bor på ett boende så att vi kan erbjuda efterfrågade aktiviteter eftersom kommunen är samisk förvaltningskommun.

3. Förutsättningar i Östersund

Varje kommun har sina egna utmaningar och möjligheter. Nedan följer en redovisning av förutsättningarna i Östersund, både inom kommunen i Vård- och omsorgsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen, men när det gäller kulturproducenter inom näringsliv, offentlig sektor utanför kommunen och civilsamhälle.

3.1. Vård- och omsorgsförvaltningen

Utredningen tittar här på Särskilda boenden och Mötesplatser då de bedöms vara relevanta för utredningen.

3.1.1. Särskilda boenden

Många som flyttar in på särskilda boende är multisyjuka och har begränsad ork att ta del av olika aktiviteter. Det är därför viktigt att ta till vara det som sker i vardagen och göra det bästa av det. Enligt verksamhetschef för särskilda boenden har ca 20% av de boende förutsättningar för att ta del av aktiviteter utanför boendet.

Uppskattningsvis en per boende har förutsättningar att för egen maskin ta del av aktiviteter utanför boendet. Verksamhetschef anger att personalens möjligheter att följa med som ledsagare vid aktivitet utanför boendet är små då man har begränsade personalresurser. Måltiderna är en viktig del i det sociala livet och där finns mycket att göra som kan bidra till att dagen känns viktig och meningsfull.

Utredningens uppfattning är att skillnaderna större mellan enskilda boenden än mellan privatdrivna och kommundrivna boenden, vad gäller hur det fungerar med kulturombud och aktiviteter.

Rent fysiskt ser boendena ganska olika ut. En del har ett bra utrymme att mötas på, medan andra inte har samma goda förutsättningar. En del boenden är i trapphus och andra på enplan. Det skapar olika förutsättningar för att mötas och för personalen att samverka. Aktivitetssamordnare har här en uppgift att stötta i organisering och föra vidare goda idéer och erfarenheter mellan boenden.

Personerna som bor på särskilt boende har liksom befolkningen i övrigt olika intressen, bakgrund och förmågor. Här bor människor från olika länder, med olika studie- och yrkesbakgrund och med olika funktionsvariationer eller inga alls. Östersund har inga boenden som är kategoriserade efter diagnos. Alla boenden ska vara anpassade för olika funktionsvariationer.

3.1.2. Mötesplatser

Östersunds kommuns hemsida beskriver mötesplatserna:

Till kommunens mötesplatser för äldre och andra är alla välkomna som vill ha sällskap eller vara med i de olika aktiviteter som

arrangeras. Mötesplatserna är bemannade med personal vissa dagar och samverkar med frivilliga organisationer samt pensionärsföreningar.

- Att besöka mötesplatserna kostar ingenting. Vid vissa arrangemang betalar du dock en avgift. På alla mötesplatser kan man delta i promenadgrupper. För mer information kontakta mötesplatsledare eller mötesplatsernas samordnare. Kontaktuppgifter finns på respektive mötesplats hemsida.

Östersunds kommun har elva mötesplatser som är öppna för alla men med fokus på äldre. Dessa mötesplatser har ett veckoprogram med aktiviteter som kan vara av intresse för personer som bor på särskilda boenden.

Eftersom bemanningen är låg krävs både planering av personal och aktivitetssamordnare om någon från särskilt boende vill ta del av något socialt utbud utanför boendet. Personal behöver följa med om den som åker till exempel till mötesplatsen är i behov av något stöd under besöket på mötesplatsen. Med bra samverkan och planering mellan och inom olika särskilda boenden ökar förutsättningarna att möjliggöra detta. En aktivitetssamordnare kan, liksom i Örnsköldsviks kommun, ha det perspektivet med sig då denne erbjuder olika aktiviteter. Alltså att stötta personalen på boendet i att planera för att möjliggöra mötesplatsbesök.

3.2. Kultur- och fritidsförvaltningen

Kultur- och fritidsförvaltningen består av 4 enheter, Biblioteket, Kulturskolan, Fritidsgårdsverksamheten och Kultur- och fritidsenheten.

3.2.1. Kultur- och fritidsenheten

Kultur- och fritidsenheten producerar inte kultur eller aktiviteter. Enheten utreder, utvecklar och handlägger kommunens kultur, konst, idrott, friluftsliv och anläggningar samt mycket av kommunens samarbete med civilsamhälle. På enheten finns både kunskap och nätverk att hämta för en aktivitetssamordnare för särskilda boenden. Det här är också den mest naturliga enheten på Kultur- och fritidsförvaltningen att sitta på för en aktivitetssamordnare för SÄBO.

3.2.2. Biblioteket

Biblioteket skulle kunna bidra till de särskilda boendena på flera sätt. Utifrån behov och önskemål per boende kan bibliotekspersonal bistå med lämplig litteratur till bokcirklar eller högläsning, men också med talböcker till de som inte kan läsa som vanligt. Biblioteket kan också träffa boendepersonal för att informera om vad Biblioteket kan erbjuda. Eventuellt skulle lilla bokbussen kunna besöka boenden och ha med anpassad litteratur.

3.2.3. Kulturskolan

Kulturskolan är en undervisningsverksamhet. När det passar undervisningen kan verksamheten bidra med underhållning för de som bor på särskilda boenden.

3.3. Kulturproducenter

3.3.1. Region Jämtland Härjedalen/Estrad norr

Region Jämtland Härjedalen skriver i sin Kulturplan 2019-2022 s10:

Upplevelser av kultur och eget skapande kan förebygga och rehabilitera ohälsa. Konst och kultur kan användas som ett komplement till traditionella behandlingsmetoder, exempelvis genom att erbjuda kultur i vården som bidrar till minnesstimulering, fysisk aktivitet och social träning, inte minst bland äldre.

Region Jämtland Härjedalen driver Estrad Norr, en professionell scenkonstinstitution med musik, teater, musikteater och dans. Estrad Norr erbjuder bland annat Kultur i vården som riktar sig till exempel mot särskilda boenden. En föreställning kostar 1000 kr år 2022.

3.3.2. Jamtli

Jamtli beskriver här lite kort vad de gjort och möjligheter som de ser med en aktivitetssamordnare:

Jamtli har i projektform genomfört verksamhet i samverkan med demensteamet i Östersund som riktats mot personer med begynnande demens, men hemmaboende. Det har gett erfarenheter av att jobba med reminiscens och att använda kulturhistoriska miljöer och föremål för att väcka minnen. Jamtli har miljöer som visar både 40-tal, 50-tal och 70-tal.

Projekten har tagit slut och under de senaste åren har pandemin gjort att ingen verksamhet pågått sedan ca 2018/19.

Här följer några tankar kring vad Jamtli skulle kunna göra om förutsättningar ges.

Minnesstimulering (eller reminiscens om man vill kalla det det) för mindre grupper på särskilt boende, personer med någon form av minnessvikt. Ca 60 minuter, liten grupp, med utgångspunkt från Minnesväskor som innehåller föremål att minnas kring. Olika teman som kaffedrickning, biominnen, dansminnen etc.

Samma sak kan göras i dagverksamhet, t ex den som håller till på Jamtli.

En mer resurskrävande version av Minnesstimulering är att placera träffen i någon av Jamtlis miljöer. Det ger såklart en extra dimension, men är betydligt mer krävande vad gäller resa, följeslagare, anpassning efter funktionshinder osv.

Kurser för personal vid Särskilt boende kring användande av Minnesväskor, som kan lånas ut till boendena.

Nostalgiträffar för Mötesplatser. En form av interaktiva föredrag, även här med historisk rekvisita, men mer riktat mot ”pigga seniorer”.

Om möjligheter till att söka mer omfattande projekt är Jamtli gärna med som samverkanspart.

3.3.3. Riksarkivets pedagogiska verksamhet

Riksarkivets pedagogiska verksamhet går att boka till boenden och mötesplatser. Arkivpedagogen Jim Hedlund kan hålla föredrag eller skapa föredrag utifrån önskemål. Han kan också visa foton utifrån önskade teman. Ofta kan foton sätta igång samtal runt minnen som driver sig själva utifrån deltagarnas intressen.

3.3.4. Näringsliv – kulturella och kreativa näringar

I Östersund med omnejd finns det personer som mer eller mindre lever på sitt kulturutövande eller andra kreativa områden som mat och upplevelser. Här kan det finnas möjligheter att hitta lämpliga aktiviteter för särskilda boenden. Då en utövare ges möjlighet att besöka flera boenden behöver inte varje uppträdande bli så dyrt som om det bara var ett eller två tillfällen. Många av de som bor på särskilda boenden har kanske inte möjlighet att ta till sig så mycket när det gäller olika aktiviteter, men kan ändå uppskatta, goda, roliga och spännande livsmedel. Att få smaka något annat än den vanliga maten kan vara en nog så upplyftande upplevelse.

3.3.5. Civilsamhälle

Civilsamhället är det som inte är familj, skola, offentlighet eller näringsliv. Här finns en rad olika verksamheter representerade och styrs ofta utifrån en idé eller ett syfte som sen styr vad föreningen tar på sig att göra eller inte göra. Här listas några grenar av civilsamhället som utredning ser som möjliga aktörer för att skapa aktiviteter på särskilda boenden.

3.3.5.1. Studieförbund

Studieförbunden ordnar cirklar inom en rad områden. De kan bidra med bra och genomtänkta cirkelkoncept som deras förbund tagit fram och testat och i många fall också ta fram cirklar när det finns önskemål om teman. Utifrån vissa satsningar som politiskt anses viktiga kan de ha tillgång till medel att arvoda ledare.

Två av studieförbunden är också nära kopplade till pensionärsorganisationer – SPF till Studieförbundet Vuxenskolan och PRO till ABF varför det här sker samarbeten när det gäller att ordna aktiviteter på boenden och mötesplatser.

För att studieförbunden ska kunna få ersättning för sin cirkelverksamhet krävs en del administration, namn på deltagare osv.

3.3.5.2. Kulturföreningar

Kommunen har många kulturföreningar, från musik- och dansutövande, slöjd till etniska föreningar och hembygdsföreningar som skulle kunna visa eller berätta om traditioner, visa mat, musik, kläder, handarbeten mm. En del av dem torde ha medlemmar som i mindre grupperingar kan möta de som bor på särskilda boenden med uppträdanden eller aktiviteter.

3.3.5.3. Idrott och föreningar

Enligt RF-SISU ligger det närmast för Friskis och Svettis och Korpen att ordna aktiviteter riktade mot särskilda boenden. Redan idag ordnar PRO Leva livet och IFK Östersund gåfotboll. På PRO Leva livets hemsida beskrivs gåfotboll: *...lagen består av fyra – sex spelare per lag och man spelar på en avgränsad yta. Inga målvakter, inga spelare får springa, inga tacklingar, men med mycket skratt och glädje. Man får motion, puls och social gemenskap på samma gång. Många av spelarna har aldrig spelat fotboll tidigare.* Boule är annars en populär idrott som anordnas både av idrottsföreningar och pensionärsföreningar och som även ibland anordnats på mötesplatser.

3.3.5.4. Övriga

Redan idag finns etablerade samarbeten mellan boenden och organisationer som vill göra skillnad. På Röda Korsets hemsida går det att läsa om verksamhet som sker på boenden med bland annat besöksverksamhet och sittgymnastik.

Etniska organisationer har tidigare uttryckt en önskan om att ge tillbaka till samhället och göra något för de äldre. Utredningen känner inte till att detta har mynnat ut in i något, men här finns möjlighet att till exempel testa mat och dryck, höra om liv i andra kulturer, jämföra hantverk mm.

Svenska kyrkan gör idag bland annat besök på boenden med till exempel fika och högläsning.

4. Sammanfattning och slutsats

Att flytta in på ett särskilt boende kan inte innebära att allt personen gör ska ske på boendet. Det är viktigt att få fortsätta att leva i så stor utsträckning som möjligt som man gjort innan man flyttade in på boendet. Det innebär att de som kan och vill även ska få åka från sin bostad och ta del av sociala aktiviteter på andra ställen, till exempel på någon av kommunens mötesplatser. En aktivitetssamordnare för

särskilda boenden ser ut att kunna vara de boendes röst för att aktiviteter verkligen ska bli av och att det ska vara rätt aktiviteter för varje boende. Utredningen visar att funktionen kan vara en katalysator för att aktiviteter ska bli av, men då paletten av möjliga aktiviteter är så pass stor kan en övergripande, sammanhållande roll möjliggöra att det blir en bredd av aktiviteter som kan möta upp den heterogena grupp av människor som bor på särskilda boenden.

Aktivitetssamordnaren ska vara ett stöd för att organisera arbetet och samverka med frivilliga och olika organisationer/föreningar vilket kan möjliggöra att den enskilde kan ta del av sådant som sker utanför boendet.

4.1. Utredningens förslag

Utredningen går på den gemensamma presidieberedningens linje och föreslår att aktivitetssamordnarrollen placeras på Kultur- och fritidsförvaltningen. Aktivitetssamordnaren kommer behöva hålla kontakt med några olika områden för att öka antalet aktiviteter som höjer äldres livskvalitet. Utredningen håller med Vård- och omsorgsnämnden om att de aktiviteter som erbjuds på boendena inte bara ska vara fler utan även mer differentierade och framför allt möta de boendes intressen, förmågor och önskemål som varierar både mellan de olika boendena och över tid. Mycket av det en aktivitetssamordnare är tänkt att göra tangerar de aktiviteter som nämns i handlingsplanen Ett Östersund för alla.

4.2. Organisation

Nämndernas gemensamma presidieberedning menar att aktivitetssamordnartjänsten ska vara placerad på Kultur- och fritidsförvaltningen. Utredning bifaller och föreslår att tjänsten då ska vara placerad på Kultur- och fritidsenheten. Då tjänsten har stort fokus på Vård- och omsorgsförvaltningen kan detta verka mindre självklart. På Kultur- och fritidsförvaltningen är både kommunens kultursamordnare och samordnare för civilsamhälle placerad, varför aktivitetssamordnaren får nära tillgång till redan utarbetade nätverk. Fokus på förvaltningen ligger också på aktiviteter, nätverk, kultur och inte på hur vården ska utföras. På Vård- och omsorgsförvaltningen kommer ändå vården först. På samma sätt som kulturombud på enheter först och främst sysslar med vård finns en farhåga att när det rör sig får aktivitetssamordnaren hoppa in och stötta vården.

Av vikt, oavsett var rollen är placerad, är att verksamhetschefen för särskilda boenden kan introducera rollen för enhetschefer både vid uppstart av tjänsten och sen när enhetschefer byter jobb. Det ger aktivitetssamordnarrollen legitimitet och enhetscheferna får en förståelse för att aktiviteter är prioriterade. På samma sätt är kulturombudens roll viktig att legitimera av cheferna, något som Umeå kommun understryker.

I *Strategi för ett Östersund för alla* finns ett antal frågor som behöver lösas med samarbete mellan förvaltningarna. En tjänst placerad på Kultur- och fritidsförvaltningen som arbetar nära Vård- och omsorgsförvaltningen kommer

vara en bra bro mellan förvaltningarna för att de ska fortsätta utvecklas tillsammans.

4.3. Arbetsuppgifter

4.3.1. Kontakt med särskilda boenden

Aktivitetssamordnaren kommer behöva hålla kontakt med de särskilda boendena. Varje boendes kulturombud ska veta och meddela om intressen och förutsättningar för att delta för de som bor på boendet. Eftersom det råder stor omsättning av som bor på särskilda boenden behöver denna information hela tiden hållas aktuell. Samtidigt får aktivitetssamordnaren en roll som ser till att aktiviteter planeras för och möjliggörs. Som Örnsköldsviks kommun påpekar så är en viktig roll att hjälpa personal och chef att prioritera aktiviteter. Det kan vara, för boenden som klarar det, att planera för ett besök på en mötesplats inklusive färdtjänst och en boendepersonal som är med och assisterar vid behov. På samma sätt som boendet kan prioritera och planera för ett vårdbesök kan även detta prioriteras och planeras för. Att aktivitetssamordnaren är med och stöttar kan dock vara det som gör skillnad för att det ska bli av samtidigt som det förstås är viktigt att ha respekt för den arbetsbelastning som respektive särskilt boende möter. God kontakt med enhetschefer blir också viktigt så att boendet är med på prioriteringen. Det gäller särskilt när det kommer nya chefer till boendena eftersom det är mycket att sätta sig in för den som ska ta över. Vid tjänstens uppstart är det viktigt att kontakta alla boenden, presentera rollen och inventera förutsättningarna på varje boende. Det handlar då också om de fysiska förutsättningarna då det är så pass olika samlingslokaler på boendena. De lokalerna avgör vilka aktiviteter som är möjliga på respektive boende.

För att stärka kulturombudsrollen kan det vara läge att ordna gemensamma möten med dem, både för att diskutera och stärka rollen och jämföra erfarenheter, men också för att få inspel. De kan vara både från inom kommunen, men ibland kanske också från andra håll. Aktivitetssamordnaren kan också behöva träffa boendenas enhetschefer för att de ska vara samkörda och införstådda i kulturombudens roll och utmaningar. För att det inte ska bli som i Skellefteå kommun behöver aktivitetssamordnaren vara lyhörd för vad varje boende behöver.

4.3.2. Kontakt med kultur- och aktivitetsproducenter

Aktivitetssamordnaren är betjänt av att göra en fördjupad inventering av det som presenterats i utredningen. Här handlar det både om att se vad som finns, vad som skulle vara möjligt, men kanske också att hitta det som de på boende efterfrågar. En viktig möjlighet är att, när det passar med de boendes intresse, samordna med aktörer som redan har medel för att producera aktiviteter. I utredningen har det till exempel framkommit att samiska utvecklingsstrategen har möjlighet att finansiera aktiviteter för nationella minoriteter.

4.3.3. Mötesplatser

För de lite friskare personerna på särskilda boenden kan aktiviteter på mötesplatserna vara ett viktigt alternativ. Aktivitetssamordnarens roll kan vid behov då vara att stötta boendena att planera och genomföra sådana besök. Eftersom en hel del aktiviteter skulle passa både på mötesplatsernas verksamhet och på särskilda boenden finns det anledning att samarbeta med mötesplatserna om att producera verksamhet. En särskild aktivitet kanske passar in på några av mötesplatserna, men också på ett eller flera boenden för att aktivitetssamordnaren vet att där bor det personer intresserade av aktiviteten. Att en artist eller pedagog får leda sitt program i flera olika sammanhang innebär mindre förberedelse/tillfälle varför kostnaden för aktiviteten blir lägre.

4.3.4. Överbrygga samarbetet mellan förvaltningarna

Aktivitetssamordnaren är tänkt att vara anställd av Kultur- och fritidsförvaltningen (KFF), men kommer samtidigt jobba mot Vård- och omsorgsförvaltningen (VoF) och ha god kännedom om hur båda förvaltningarna arbetar och fungerar. Här skapas förutsättningar för att minska stuprörstänket mellan förvaltningarna också i andra frågor. Potentiellt kan samordnaren vara en resurs för båda förvaltningarna för att få kännedom om och förstå varandra bättre. I Strategi för ett Östersund för alla 2022-2027 nämns flera punkter där Kultur- och fritidsförvaltningen och Vård- och omsorgsförvaltningen ska utveckla eller förbättra verksamheter och aktiviteter. Aktivitetssamordnaren kommer vara en bra länk mellan förvaltningarna.

4.4. Budget

Utredningens förslag på årsbudget:

Budgetpost	Summa
Lön aktivitetssamordnare	650 000 kr
Verksamhetsmedel	350 000 kr
Bil	50 000 kr
Administration	50 000 kr
Summa	1 100 000 kr

Handläggare

Tilda Langland
Kommunvägledare

Tjänsteskrivelse - Revidering av riktlinjer för föreningsbidrag december 2022

Sammanfattning av ärendet

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för att fördela ut bidrag till föreningar inom nämndens verksamhetsområde.

Vård- och omsorgsförvaltningen har skrivit en ny reviderad riktlinje vilken läggs fram som förslag till beslut i denna skrivelse.

Förvaltningens förslag till beslut

- Vård- och omsorgsnämnden beslutar att anta reviderad riktlinje för föreningsbidrag daterad 2022-12-21

Underlag för beslut

- Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-12-13
- Reviderad riktlinje för bidrag till föreningar inom Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområde daterad 2022-12-21

Beslutet skickas till

- Handläggare av bidrag vid Kundcenter

Bakgrund

Idag hanteras och beviljas ansökningarna i april/maj och de betalas ut i juni/juli. Under september/oktober sker sedan en uppföljning av de beviljade bidragen. Under uppföljningen skall det säkerställas att föreningarna

Handläggare

Tilda Langland
Kommunvägledare

genomfört den verksamhet de blivit beviljade bidrag för samt att de i övrigt följer riktlinjerna.

Denna uppföljning ligger kvar från tiden då föreningsbidragen beviljades i förskott, dvs att en förening ansökte om bidrag för verksamhet som ännu inte genomförts. Då fyllde uppföljningen en viktig funktion för att i efterhand kontrollera att föreningen sedan genomfört den verksamhet de fått bidrag för. Idag ser processen dock annorlunda ut. Föreningarna söker bidrag i efterhand, dvs att de i 2022 års ansökan söker bidrag för den verksamhet de höll under 2021. Detta innebär att föreningen redan i ansökan helt kan redovisa för sin genomförda verksamhet. Därför bör denna delen av uppföljningen nu mer göras under handläggningen av ansökningarna. Under uppföljningen i dagens form får handläggaren även en möjlighet att studera föreningen närmare för att säkerställa att deras typ av verksamhet passar in inom riktlinjerna.

I den reviderade riktlinjen föreslår vård- och omsorgsförvaltningen därför att uppföljningen under hösten slopas och i stället införs en granskning under ansökningsperioden under våren. Den föreslås att se ut som följande: Ansökningarna hanteras som tidigare under våren men med justeringen att de verksamhetsberättelser som skall skickas in med ansökan kan användas redan i bedömningen som görs innan bidragen beviljas. Detta för att säkerställa att verksamheten följer riktlinjerna och handläggaren kan därmed förhindra felaktiga utbetalningar som tidigare skulle upptäckts i uppföljningen.

En granskning införs av 10% av samtliga ansökningar som bedöms kunna beviljas bidrag. Under denna granskning skall handläggaren säkerställa att föreningen som sådan följer riktlinjerna genom en djupare granskning av bland annat stadgar, räkenskaper och protokoll. Tex kan detta innebära att det säkerställs att föreningar är religiöst och partipolitiskt obundna, att de ansökt inom rätt kategori av förening samt att de inte har en vinstgivande verksamhet. Denna granskning skall alltså fokusera på föreningen som helhet mer än den verksamhet den ansökt om bidrag för.

Revideringen av riktlinjerna flyttas även denna till samma period. Detta för att effektivisera handläggningen av föreningsbidragen och för att revideringen skall ske när handläggaren har processen i närtid och därmed bättre kan bedöma vilka förändringar som behöver göras.

Handläggare

Tilda Langland
Kommunvägledare

Då handläggningen under våren kommer att bli mer omfattande behöver tidsramarna flyttas. I förslaget på reviderad riktlinje ligger därför datum för utbetalningen av bidraget i augusti i stället för juli, detta för att förslaget till fördelning till nämnden skall kunna lämnas i juni i stället för maj och handläggare vid Kundcenter får därför en månad för att genomföra granskning och revidering av riktlinjer.

Den föreslagna ändringen av hanteringen bedöms över året korta ned handläggningstiden och effektivisera processen för såväl handläggare som nämnden samtidigt som den ger en högre kvalitet och större försäkran om att bidraget betalas ut till de föreningar som har rätt till det.

Underskrifter

Robert Brandt
Förvaltningschef

Tilda Langland
Kommunvägledare

ÖSTERSUNDS
KOMMUN
STAAREN TJELTE

Riktlinje för bidrag till föreningar inom Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområde

Beslutad av:	Vård- och omsorgsnämnden, 2022-12-21 § 55
Diarienummer:	266-2000
Dokumentansvarig:	Förvaltningschef
Författare:	Magnus Eriksson, Administratör/nämndsekreterare
Dokumenttyp:	Riktlinje – Politiskt beslutad
Dokument-ID:	[Document::Prefix] – [Document::Number]
Version:	2
Berörd verksamhet:	Vård- och omsorgsförvaltningen
Giltig från:	2023-01-01
Giltig till:	2023-12-31
Antal sidor:	9

1. Inledning

Vård- och omsorgsnämnden har enligt reglementet ansvar för att fördela bidrag till föreningar och organisationer inom nämndens verksamhetsområde. Bidragen ska vara ett stöd till föreningar som riktar sig till kommunens invånare och som kompletterar nämndens egen verksamhet.

Vård- och omsorgsnämnden satsar på hälsofrämjande och förebyggande insatser, och föreningsbidragen är en del av den satsningen. Föreningar som beviljas bidrag anordnar aktiviteter för personer inom nämndens målgrupper. Sociala- och fysiska aktiviteter av olika slag förebygger ohälsa, vilket främjar människors självständighet och oberoende.

Vård- och omsorgsnämnden beslutar årligen om fördelningen av föreningsbidrag inom ramen för de medel som har fastställts i budgeten. Det finns fyra olika former av bidrag att söka: grundbidrag, verksamhetsbidrag, jämställdhetsbidrag och extraordinärt bidrag. Föreningar kan välja att söka en eller flera av bidragsformerna.

1.1. Kommunallagens likställighetsprincip

Enligt kommunallagens andra kapitel ska alla beslut som en kommun/nämnd fattar ske utifrån att det finns ett allmänintresse att så görs. Ett beslut ska vara angeläget för alla medlemmar i kommunen eller åtminstone för det stora flertalet.

Allmänintresset kan dock inte alltid mätas kvantitativt, utan hänsyn bör även tas till lämplighet, ändamålsenlighet med mera.

Kommunallagens likställighetsprincip säger att kommuner ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat. Att ge bidrag till föreningar endast beroende på ålder eller funktionsnedsättning kan tyckas bryta mot likställighetsprincipen. Praxis visar dock att nämnden har möjlighet att ge bidrag till föreningar som bedriver en öppen verksamhet där alla (inte bara medlemmar) kan delta.

2. Syfte

Syftet med riktlinjerna är att klargöra vad som krävs för att beviljas bidrag av Vård- och omsorgsnämnden. Syftet är även att beskriva hur handläggningen av ansökningar går till.

3. Avgränsningar

Riktlinjen kan användas av föreningar som vill veta vad som krävs för att beviljas bidrag, hur man ansöker och hur handläggningen går till. Den ska även användas av handläggare vid Kundcenter i samband med handläggning av ansökningar och uppföljning av föreningsbidrag.

4. Krav för på föreningar för att kunna få bidrag

Vård- och omsorgsnämnden ger bidrag till:

- Pensionärsföreningar (riktade till personer över 65 år, personer som har gått i förtida pension och/eller personer som har sjukersättning)
- Föreningar för personer med funktionsnedsättning
- Föreningar för anhöriga och/eller personer som har en sjukdom alternativt återhämtar sig från en sjukdom
- Kultur- och idrottsföreningar som anordnar aktiviteter som specifikt riktar sig till pensionärer, personer med funktionsnedsättning eller personer som har en sjukdom alternativt återhämtar sig från en sjukdom. Verksamheten ska bedrivas i ett hälsofrämjande syfte.

För att kunna få bidrag från Vård- och omsorgsnämnden ska en förening uppfylla följande krav:

- Bedriva sin huvudsakliga verksamhet inom Östersunds kommun
- Tillhöra Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområde
- Komplettera kommunens egen vård- och omsorgsverksamhet
- Vara religiöst och partipolitiskt obunden
- Bedriva en verksamhet som är öppen för alla som delar föreningens värderingar och vill följa dess stadgar
- Vara uppbyggd enligt demokratiska principer och arbeta för jämställdhet och delaktighet
- Inte bedriva en vinstgivande verksamhet
- Ställa sina räkenskaper och revisionshandlingar till förfogande för granskning
- Ha stadgar som är godkända av medlemmarna
- Ha en styrelse och revisorer som är utsedda av medlemmarna
- Ha ett giltigt plus-, bank- eller postgiro/bankkonto och ett organisationsnummer

Vid handläggning av ansökningar om bidrag utgår Vård- och omsorgsnämnden från vilken verksamhet föreningarna bedriver. Mer renodlade idrotts- och kulturföreningar som anordnar aktiviteter som specifikt riktar sig till nämndens målgrupper faller i första hand inom ramen för Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde. Dessa föreningar kan inte få grund- eller jämställdhetsbidrag från Vård- och omsorgsnämnden. De kan däremot få extraordinärt bidrag och verksamhetsbidrag för de aktiviteter som specifikt riktar sig till pensionärer, personer med funktionsnedsättning eller personer som har en sjukdom alternativt återhämtar sig från en sjukdom. Verksamheten ska uttalat rikta sig till någon av de nämnda målgrupperna och den ska bedrivas i ett hälsofrämjande syfte.

Föreningar kan inte beviljas bidrag från flera olika nämnder inom Östersunds kommun för samma aktiviteter.

Paraplyorganisationer/samlingsorganisationer som inte har några egna medlemmar, utan består av flera lokalföreningar, kan få bidrag från Vård- och omsorgsnämnden i enlighet med dessa riktlinjer. Däremot får de inte ta del av eventuella extra utbetalningar som Vård- och omsorgsnämnden väljer att göra baserat på antalet medlemmar i föreningarna. Detsamma gäller för kultur- och idrottsföreningar som anordnar aktiviteter som specifikt riktar sig till pensionärer, personer med funktionsnedsättning eller personer som har en sjukdom alternativt återhämtar sig från en sjukdom.

5. Vård- och omsorgsnämndens olika bidragstyper

5.1. Grundbidrag

Syftet med grundbidraget är att möjliggöra för föreningar inom Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområde att bedriva en föreningsverksamhet. Bidraget är i första hand avsett för att användas till föreningars administrativa kostnader.

Grundbidragets storlek fastställs av Vård- och omsorgsnämnden och är för närvarande:

- 6 000 kronor per år för pensionärsföreningar
- 6 000 kronor per år för föreningar för anhöriga och/eller personer som har en sjukdom alternativt återhämtar sig från en sjukdom
- 12 000 kronor per år för föreningar för personer med funktionsnedsättning

Föreningar med fler än 600 medlemmar har rätt till dubbla grundbidrag.

5.2. Verksamhetsbidrag

Syftet med verksamhetsbidraget är att uppmuntra olika former av hälsofrämjande och förebyggande aktiviteter.

Vid bedömning av ansökningar prioriteras följande verksamheter:

- Sociala aktiviteter för att bryta isolering och utanförskap
- Aktiviteter för personer som inte är aktiva i någon förening
- Särskilt riktade insatser till äldre och/eller personer med funktionsnedsättning med annan etnisk bakgrund än den svenska

Verksamhetsbidrag kan antingen betalas ut till enstaka aktiviteter eller till återkommande aktiviteter under året. Föreningar kan bara få bidrag för aktiviteter som de själva anordnar. Med aktivitet menas ett tillfälle då flera medlemmar och/eller icke medlemmar samlas (det kan även vara digitalt)

för att göra något tillsammans under ledning av någon som är utsedd av föreningen.

Verksamhetsbidraget omfattar tre olika typer av aktiviteter:

- Medlemsaktiviteter
- Öppna aktiviteter
- Hembesök i ordinärt boende

Bidragens storlek beror på typen av aktivitet, antalet aktiviteter och vem aktiviteten riktar sig till. Utöver ovanstående har föreningar även möjlighet att söka bidragspåslag för delaktiviteter. Med delaktiviteter avses moment som utgör en del av en medlemsaktivitet eller en öppen aktivitet, till exempel deltävlingar i en cup.

Bidragspåslaget uppgår till 25 kronor per tillfälle för medlemsaktiviteter, samt 100 kronor per öppen aktivitet. Sökande förening kan beviljas bidragspåslag för maximalt tio delaktiviteter per aktivitet vilket ger maximalt 250 kronor för medlemsaktiviteter och 1000 kronor för öppna aktiviteter.

	Summa per tillfälle	Maxbelopp per år / aktivitet	Beskrivning
Medlemsaktiviteter	120 kronor	40 000 kronor per år	Till exempel årsmöten, månadsmöten, fester, utflykter, boule, vattengymnastik eller stavgång. Bidrag ges inte till styrelsemöten eller studiecirkel (bidrag söks då från studieförbund).
Bidragspåslag för delaktivitet	25 kronor	250 kronor per aktivitet	
Öppna aktiviteter	400 kronor	40 000 kronor per år	Aktiviteter för icke medlemmar. Det krävs att föreningen har nått ut med skriftlig information om aktiviteten till icke medlemmar via till exempel annonsering.
Bidragspåslag för delaktivitet	100 kronor	1000 kronor per aktivitet	
Hembesök i ordinärt boende	50 kronor	5 000 kronor	Föreningsrepresentants besök hos person som inte tar sig till möten/aktiviteter (ej besök på särskilt boende). Gäller endast besök som är inplanerade i samförstånd med den enskilde. Bidraget är tänkt att gå till resekostnader i samband med hembesöket.

5.3. Jämställdhetsbidrag

Syftet med jämställdhetsbidraget är att öka jämställdheten inom föreningslivet. Föreningar kan få följande bidrag för sitt jämställdhetsarbete:

- 200 kronor om det finns formuleringar om jämställdhet i föreningens stadgar/verksamhetsidé/värdegrund
- 200 kronor om föreningen har en uppdaterad strategi/handlingsplan för sitt jämställdhetsarbete
- 200 kronor om föreningen har en uppdaterad åtgärdsplan som tillämpas i händelse av mobbning/kränkande särbehandling/trakasserier eller annan form av övergrepp
- 800 kronor om föreningen under föregående år har haft en aktivitet där medlemmar har jobbat tillsammans med jämställdhetsfrågor (se exempel under ”5.4. Extraordinärt bidrag”)

5.4. Extraordinärt bidrag

Föreningar kan få extraordinära bidrag till:

- Extraordinära aktiviteter som inte återkommer med jämna mellanrum, och som inte ryms inom föreningens ordinarie verksamhet
- Deltagande i specialligor eller liknande idrottsarrangemang för personer med funktionsnedsättning
- Jubileumsfiranden när en förening fyller jämna 50- eller 100 år, exempelvis 50, 100, 150, 200 och så vidare
- Jämställdhetsaktiviteter där medlemmar i en förening jobbar tillsammans med jämställdhetsfrågor, till exempel med att:
 - Ta fram en strategi eller handlingsplan för föreningens jämställdhetsarbete
 - Göra gruppövningar kring diskriminering, normer, sexism, privilegium och/eller stereotyper
 - Gå igenom Sveriges jämställdhetspolitiska mål och/eller diskrimineringsgrunderna
 - Diskutera olika typer av våld och åskådarperspektivet
 - Ta fram en policy kring delaktighet, värderingar, jargonger, ordval, respekt och/eller förhållningssätt mot varandra inom föreningen
 - Gå igenom lokaler som föreningen ofta nyttjar för att se om den fysiska miljön är välkomnande för alla och kan användas av så många som möjligt utan speciella anpassningar, samt ta fram en handlingsplan för att åtgärda eventuella brister

- Ta reda på vilka aktiviteter kvinnor och män (pojkar och flickor) inom föreningen vill ha, och anpassa utbudet av aktiviteter utifrån det
- Anordna en utbildning för föreningens ledare som syftar till att främja inkludering inom föreningen
- Gå igenom nulägeskollen (en e-tjänst) som finns på Östersunds kommuns hemsida där föreningen kan se hur den ligger till i sitt jämställdhetsarbete

Utifrån ovanstående kriterier avgör Vård- och omsorgsnämnden vilka aktiviteter/arrangemang som ska beviljas bidrag och inte. Nämnden bedömer även hur mycket bidrag den vill ge till olika aktiviteter. Östersunds kommun står som mest för 50 procent av kostnaden för aktiviteten.

Föreningar får tillgodoräkna ideell arbetstid som en utgift. Då ska schablonbeloppen för ideell arbetstid inom LEADER-projekt användas. För åren 2014–2023 är det 50 kronor per timme för ungdomar mellan 13 och 15 år, och 220 kronor per timme för vuxna från 16 år. Definitionen av ideell arbetstid är att det är tid som föreningen själv skulle ha betalat en person för, om den hade haft möjlighet. Vård- och omsorgsnämnden bedömer vad den anser vara ideell arbetstid från fall till fall.

6. Krav på ansökan om bidrag

Ansökan om grund-, verksamhets- och jämställdhetsbidrag ska i första hand göras via en e-tjänst på kommunens hemsida (www.ostersund.se). Ansökan om ett extraordinärt bidrag görs i en separat e-tjänst. I andra hand kan föreningar kontakta kommunens Kundcenter för att få en pappersblankett.

Grund-, verksamhets- och jämställdhetsbidrag söks vid ett tillfälle under året. Ansökan ska ha kommit in till kommunen senast den 30 april och gäller för föregående år. Ansökan om ett extraordinärt bidrag ska ha kommit in till kommunen senast 3 månader innan aktiviteten/arrangemanget ska äga rum.

Ansökan ska innehålla:

- En komplett ifylld ansökan om bidrag
- Ett justerat (undertecknat) protokoll från föreningens årsmöte innevarande år, där det framgår uppgifter om valda styrelseledamöter, kassör och revisorer
- Föreningens verksamhetsberättelse för föregående år (gäller vid ansökan om grund-, verksamhets- och jämställdhetsbidrag)

7. Handläggning och utbetalning

7.1. Om budgeten för föreningsbidrag inte räcker till alla ansökningar

Om den budget som Vård- och omsorgsnämnden har avsatt till föreningsbidrag inte räcker kommer alla föreningar att påverkas proportionerligt. Bidragsbeloppet för medlemsaktiviteter kommer i så fall att justeras ner så att de budgeterade pengarna räcker.

7.2. Utbetalning av föreningsbidrag

Utbetalning av beviljat grund-, verksamhets- och jämställdhetsbidrag för föregående år sker senast i **augusti**. Bidrag till extraordinära aktiviteter betalas ut så snart som möjligt efter att ansökan har beviljats.

8. Återredovisning och uppföljning

8.1. Återredovisning av bidrag för extraordinära aktiviteter

Föreningar som har beviljats bidrag för extraordinära aktiviteter ska skicka in en särskild redovisning senast en månad efter att aktiviteten har avslutats. Redovisningen ska i första hand skickas in via en särskild e-tjänst på kommunens hemsida (www.ostersund.se). I andra hand kan föreningar skicka in en skriftlig redovisning till Kundcenter.

8.2. Granskning av bidrag

Ansökningarna bedöms och jämförs mot föreningens verksamhetsberättelse för att säkerställa att bidragen beviljas i enlighet med Vård- och omsorgsnämndens riktlinje. Föreningar som har ansökt om bidrag ska ställa sina räkenskaper, revisionshandlingar och övriga officiella dokument till förfogande för granskning.

Varje år granskar Kundcenters handläggare minst 10 procent av föreningarna. Detta innebär att handläggaren granskar handlingar så som stadgar, räkenskaper och protokoll för att säkerställa att föreningen som sådan följer vård- och omsorgsnämndens krav för att få bidrag, se §4. Denna granskning görs i samband med handläggningen av ansökningarna.

Föreningar som beviljas ett extraordinärt bidrag ska skicka in en särskild återredovisning. De kommer att granskas av handläggare på Kundcenter som tar kontakt med föreningarna om något i redovisningen är otydligt.

En förening kan bli återbetalningsskyldig om:

- Den medvetet lämnar felaktiga uppgifter
- Verksamheten inte bedrivs i enlighet med ansökan om bidrag

- Den inte lever upp till Vård- och omsorgsnämndens krav för att få bidrag

En extraordinär aktivitet blir billigare än föreningen räknat med

8.3. Redovisning till nämnden

Resultatet av granskningen som görs redovisas till Vård- och omsorgsnämnden i samband med förslag till beviljande av bidrag. Detta sker både skriftligt och muntligt. Då beskriver handläggare vid Kundcenter granskningarna som de har gjort.

8.4. Utfärdande av varning

Ordförande har möjlighet att utfärda varning till förening som inte uppfyller kraven för rapportering av sådan dokumentation som efterfrågats av handläggare vid Kundcenter i enlighet med denna riktlinje.

Vid utfärdande av varning ges den berörda föreningen möjlighet att inom 14 dagar lämna avsedd dokumentation. Uteblir rapportering av efterfrågad dokumentation kan ordförande besluta om avslag för ansökan om föreningsbidrag eller återbetalningskrav i enlighet med Vård- och omsorgsnämndens delegationsordning.

Meddelande av varning ska ske i enlighet med fastställd mall för varningar.

Varning meddelas genom att handläggare vid Kundcenter kontaktar berörd förening via de kontaktuppgifter som föreningen lämnat vid ansökan.

9. Uppföljning av riktlinjen

Den här riktlinjen ska ses över inför varje ny mandatperiod eller oftare vid behov.

Vård- och omsorgsförvaltningen och kommunens Kundcenter ska gå igenom riktlinjen tillsammans en gång per år. Handläggare vid Kundcenter föreslår ändringar till Vård- och omsorgsförvaltningen som ser till att riktlinjerna uppdateras av Vård- och omsorgsnämnden.

Handläggare

Magnus Eriksson
Nämndsekreterare

Tjänsteskrivelse - Beslut om extra utbildningsdag för Vård- och omsorgsnämnden i samband med ny mandatperiod

Sammanfattning av ärendet

Med anledning av att 2023 inleds med en ny mandatperiod och nya nämndsledamöter så behöver nämnden besluta om det finns ett behov att ha en extra utbildningsdag för verksamhetsbesök. Sektor hemtjänst och särskilt boende och Sektor funktionshinder föreslår att ha denna utbildningsdag den 1 mars 2023.

Förvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar att ha en extra utbildningsdag för verksamhetsbesök 2023-03-01

Underlag för beslut

- Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2022-12-13

Beslutet skickas till

- Sektorchefer Vård- och omsorgsförvaltningen

Bakgrund

Inför att det från och med januari 2023 blir en ny mandatperiod behöver Vård- och omsorgsnämnden ta ställning till om det finns ett behov av att ha en extra utbildningsdag för verksamhetsbesök. Efter att nämnden haft sin ordinarie utbildningsdag den 23 februari 2023 som kommer att vara teoretisk om Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområde samt Vård- och omsorgsförvaltningens organisation och dess verksamhet. Denna extra studiedag är tänkt att ge nämndens ledamöter en insyn i den vårdnära verksamheten som Vård- och omsorgsnämnden

Datum
2022-12-13

Diarienummer
ON 00319-2022

Handläggare

Magnus Eriksson
Nämndsekreterare

bedriver såsom hemtjänst, särskilt boende samt boenden och andra verksamheter inom funktionshinderområdet.

Underskrifter

Robert Brandt
Förvaltningschef

Magnus Eriksson
Nämndsekreterare

Handläggare

Magnus Eriksson
Nämndsekreterare

Tjänsteskrivelse - Anmälan av delegationsbeslut, december

Sammanfattning av ärendet

Vård- och omsorgsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt i vissa frågor enligt nämndens delegationsbestämmelser. De besluten ska återredovisas till nämnden, men det innebär inte att nämnden omprövar eller fastställer delegationsbesluten. Däremot kan Vård- och omsorgsnämnden återta delegeringen, eller själv fatta beslut i ett enskilt ärende genom att ta över det.

Här nedanför redovisas de delegationsbeslut som har registrerats under perioden 12 november till 11 december 2022.

	Punkt i delegationsbestämmelserna	Beslutsdatum	Beskrivning av delegationsbeslut	Diarienummer
1.	A3	2022-12-05	Överlämnande av överklagan och yttrande med bilagor, ledsagning och avlösning	00315-2022
2:	A24	2022-12-01	Synpunkter över underrättelse efter tillsyn av Inspektionen för vård och omsorg	00251-2022
3.	B1	2022-11-28	Delegationsbeslut gällande fördelning av bidrag ur den sociala stiftelsen för äldres hjälpbehov 2022	00323-2022
4.	E3	2022-11-30	Godkännande av beslutsattestanter	00213-2022
5.	E3	2022-11-17	Godkännande av beslutsattestanter	00213-2022
6.	E3	2022-11-17	Godkännande av beslutsattestanter	00213-2022
7.	H1	2022-11-23	Komplettering till lex Maria-anmälan	00296-2022
8.	H1	2022-11-11	Lex Maria-anmälan och utredning	00296-2022

Handläggare

Magnus Eriksson
Nämndsekreterare

	Punkt i delegationsbestämmelserna	Beslutsdatum	Beskrivning av delegationsbeslut	Diarienummer
9.	S2	2022-11-28	Yttrande över ansökan om särskild avgift för ej verkställt beslut om Daglig verksamhet	00317-2021
10.	S2	2022-11-18	Yttrande över föreläggande om särskild avgift för ej verkställt beslut om bostad för vuxna enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade	00129-2022
11.	S3	2022-12-09	Beslut om att inte inleda en utredning om bistånd enligt socialtjänstlagen	00321-2022
12.	S3	2022-12-02	Beslut om att inte inleda en utredning om bistånd enligt socialtjänstlagen	00320-2022
13.	S3	2022-11-24	Beslut om att inte inleda en utredning om bistånd enligt socialtjänstlagen	00313-2022
14.	S3	2022-11-24	Beslut om att inte inleda en utredning om bistånd enligt socialtjänstlagen	00305-2022
15.	S3	2022-11-17	Beslut om att inte inleda en utredning om bistånd enligt socialtjänstlagen	00302-2022
16.	S3	2022-11-15	Beslut om att inte inleda en utredning om bistånd enligt socialtjänstlagen	00301-2022
17.	S3	2022-11-15	Beslut om att inte inleda en utredning om bistånd enligt socialtjänstlagen	00297-2022
18.	S12	2022-12-01	Lex Sarah-anmälan och utredning med bilagor	00303-2022
19.	S12	2022-11-21	Lex Sarah-utredning – ärendet skickas inte vidare till Inspektionen för vård och omsorg	00288-2022
20.	S12	2022-11-18	Lex Sarah-utredning – ärendet skickas inte vidare till Inspektionen för vård och omsorg	00294-2022
21.	S12	2022-11-15	Kompletterande yttrande gällande lex Sarah-anmälan	00229-2022

Handläggare

Magnus Eriksson
Nämndsekreterare

	Punkt i delegationsbestämmelserna	Beslutsdatum	Beskrivning av delegationsbeslut	Diarienummer
22.	P1 – P4, P10	November 2022	Beslut om anställning av personal inom Vård- och omsorgsförvaltningen	
23.	S5 – S10, S18, S22 – S23	November 2022	Beslut om insatser enligt socialtjänstlagen	
24.	S12 – S24	November 2022	Beslut om insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade	
25.	S30	November 2022	Beslut om hemvårdsavgifter	

Förvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden tar del av redovisningen av delegationsbesluten.

Underlag för beslut

- Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2022-12-12

Underskrifter

Robert Brandt
Förvaltningschef

Magnus Eriksson
Nämndsekreterare

Handläggare

Magnus Eriksson
Administratör

Tjänsteskrivelse - Informations och överläggningsärenden december 2022

Sammanfattning av ärendet

- Ledningens genomgång SAM
- Nytt matavtal för Mötesplatserna
- GDPR- rapport
- Information om lösning för digital kostregistrering
- Information från Sektor hemtjänst och särskilt boende